

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

حاضر: کلبه نوایند سرور و مطروحات - گزارش کیهونها - صورت مشروح مذاکرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهیهای رسمی و قانونی

شماره ۲۴۵۷

شنبه ۲۱ اسفندماه ۱۳۳۱

پایله نهم

شماره مسلسل ۷۴

دوره هفدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۷۴

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز ۲۵ شنبه

هفتم اسفندماه ۱۳۳۱

اهرم مطالب:

۱- تصویب صورت مجلس

۲- بقیه مذاکره در گزارش کیهون معاصبات راجع به ۱۳۳۱

۳- تعیین موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس ساعت ۱۰ صبح بریاست آقای محمد ذوالفقاری

(نایب رئیس) تشکیل گردید

۱۴۵ ساعت

۱- تصویب صورت مجلس

نایب رئیس - جلسه رسمی است

فائین دورای - آقایان خسرو فغانی

ارای - شهاب خسروانی ارای

نایب رئیس - اعتراضی بصورت جلسه

هست آقای کهید

کهید - در جلسه گذشته همکار محترم

جناب آقای مکی اظهار فرمودند برای

جریه است که نمایندگان در مجلس و در

جلسه حاضر میشوند بنده عرض کردم کسی

برای حقوق نمی آید - اینک تأیید اظهار

میدارم نمایندگی مجلس انجام وظیفه ملی

است و تصور نمی کنم هیچیک از آقایان

نمایندگان صرفاً برای مقرری انجام وظیفه

نمایند اشخاصی هم در این مجلس هستند که

استفاده از مقرری نمی کنند و مرتباً در مجلس

حاضر شده و انجام وظیفه مینمایند و بر کسی هم منت

ندارند ضمناً طوماری از کارمندان و کار

کنان بنگاه اصلاح پدر و نباتات گرج مینی

آبشر زیر بوسله آقای متمد

دعاوندی قرائت شد

صورت نعت و دیب آمدگی و فائین دور

آقایان نمایندگان در جلسه صبح سه

نهم اسفندماه ۱۳۳۱

فائین با اجازه - آقایان مشار - احمد

زی - اوزنگ - منصف - میراشرافی

فائین بی اجازه - آقایان دکتر

محمد حسین قشقایی - نریمان - مهندس

مدرس - مهندس زیرک زاده - راشد

مصباح زاده - محمد الرحمن فرامرزی

پیر آمدگان با اجازه و زود رفتگان

مهندس غروی - دقیقه - میلانی - ۴۵

دکتر کیان بکساعت - دکتر بقایی

دکتر غری - ۱۰۱ ساعت - دکتر فخر

هائی که داده اند هیچ توجهی نمیکند. بنده

تلگرافاتی را که از استادان دانشکده

پزشکی و محترمین تبریز رسیده و هفت

هشت فقره است که هر کدام دارای ده بیست

امضای باشد تقدیم مقام ریاست میکنم و تمنی

می کنم...

نایب رئیس - این مطالب که راجع به

صورت جلسه نیست

گنجینه - عرض من تمام شد و تقاضا

دارم که آقای وزیر فرهنگ اعلام فرمایند

که بیشتر از این راجع به فرهنگ آذربایجان

کم لطفی و بی توجهی نفرمایند.

نایب رئیس - آقای مکی

مکی - بنده در تأیید بیان جلسه

گذشته باز هم عرض میکنم که دلیل صحت

عرایض بنده همان رنگ مقابل جناب آقای

رئیس است که هر وقت فشار بیاورند موقع

رای آقایان تشریف میآورند در جلسه

چرا در ادوار گذشته اینطور نبود ۰۰۴

برای اینست که نقره داغ میشوند ایندفعه

و خواهش میکنم راجع باین موضوع زیاد

تر اصرار نفرمایند.

نایب رئیس - نسبت بصورت مجلس دیگر

اعتراضی نیست (اظهاری نشد) صورت مجلس

سه شنبه پنجم اسفندماه تصویب شد

(۲- مذاکره در گزارش

کمیسیون محاسبات راجع

بیودجه ۱۳۳۱ مجلس)

نایب رئیس - با اجازه آقایان وارد

دستور میشویم ماده اول بودجه مجلس قرائت

میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده اول - برای مقرری و هزینه ۱۲

ماه سال ۱۳۳۱ مجلس شورای ملی مبلغ

بیست و شش میلیون و سیصد و پنجاه و چهار

هزار و سیصد و پنجاه ریال مطابق فقرات

۱ و ۲ ماده ۴ ضمیمه اعتبار کار برداری مجلس

بریشتیبانی جناب آقای دکتر مصدق و تقاضای

حق قانونی خود مطابق قانون کار رسیده

که هفتاد و نه روز و وزارت کشاورزی

تقاضا دارم سریمابه تقاضای قانونی آقایان

رسیدگی و موجب رفاهیت آنها را فراهم

نمایند

نایب رئیس - آقای حمیدیه

حمیدیه - با استفاده از فرصت عرض

میکنم آقای سرهنگ افتخار که از افسران

شریف است و اغلب نمایندگان محترم هم

ایشان را می شناسند و بعد از ۲۹ سال من

غیر حق باز نشسته شده با اینحال اعتراضی

ندارد ولی حقوق باز نشستگی ایشان را

پرداخت نمی کنند و در مضیقه است عریضه

ای هم بجانب آقای دکتر مصدق نوشته که

رو نوشت آنرا بمجلس هم فرستاده که

بمقام ریاست تقدیم میکنم و تقاضای عطف

توجه مینمایند

نایب رئیس - آقای گنجینه

گنجینه - بنده در عریضم بسک

اصلاحاتی لازم بود که تقدیم میکنم و ضمناً

تلگرافاتی است از تبریز هفت و هشت

تلگراف است بامضای دانشجویان و محترمین

و استادان چندی پیش بنده اینجا تذکر

دارم که دانشکده ادبیات تبریز بحالی افتاده

که استادان آنجا وقتی آمدند تهران خیال

اعتصاب داشتند و حالا که برگشته اند دانشکده

در حال اعتصاب است. اخیراً مطابق این

تلگرافات دانشجویان دانشکده پزشکی

آنجا اعلام کرده اند که عنقریب ملحق

خواهند شد بدانشجویان دانشکده ادبیات

و در این بین آقای دکتر هشترودی رئیس

دانشگاه تبریز که یکی از استادان عالی مقام

این کشور هستند مدتی در آنجا با کمال

لباقت و شایستگی انجام وظیفه نموده اند

ایشان مستعفی شده اند و دلیل استعفایشان هم

از قراری که محترمین تبریز تلگراف

کرده اند اینست که وزارت فرهنگ

تقاضای ایشان و خواسته های ایشان و پیشنهاد

مذاکرات مشروح هفتاد و چهارمین جلسه از دوره هفدهم قانونگذاری

- اداره تدوین و تحریر صورت مجلس

داده میشود
تصویر بکار بردن مجلس اجازه داده
میشود کمک هزینه مربوط بمجلس شورای
ملی و اداره چاپخانه مجلس و ادله روزنامه
رسمی کشور را تا آخر سال ۱۳۳۱ از محل
درآمد عمومی کشور از وزارت دارائی
دریافت دارد

نایب رئیس - آقای نبوی جناب
عالی مغالید؟ (نبوی - بله) بفرمائید.
نبوی - در مجلس بارها گفته شده
است که بودجه مجلس باید مدول و نمونه
سایر بودجه ها باشد ولی متأسفانه چند دوره
است که اینطور نیست از نظر زیادی مخارج
و تشکیلات دولتی اخیراً دولت در حدود
برآمده که تاجائی که مبرسات صرفه
جوئی بکنند و تاجائی که توانسته اند اینکار
را کرده اند و حق این بود که اینکار را
ما هم در مجلس میکردیم ولی متأسفانه این
طور نبوده است. اگر بودجه هارا ببینیم
هر سال بر تعداد کارمندان افزوده شده در
حالی که کار مجلس زیادتر نشده بلکه
با وضعی که فعلاً هست و با اختیاراتی که فعلاً
داده شده میزان کار مجلس بطوری که خودمان
هم الان می بینیم از دوره های دیگر کمتر
است. معذراً هر سال باز کارمند جدید استخدام
میکنیم و خیال می کنم اینکار صحیحی نباشد
بنده تصدیق دارم و تأیید میکنم که کارمندان
مجلس بسیار مردمان شریف و زحمتکشی
هستند چه کارمندان اداری و چه خدمتگزاران
جز و سرروپائی بمقتضی بیشتر از سایر کار-
مندان کار میکنند. سایر مستخدمین وزارت
خانه ها و مؤسسات و ادارات دولتی ساعت معینی
دارند در حالی که مجلس ساعت معینی ندارد
و صبحها هفته ای سه روز جلسه علنی است و روز
های دیگر هم صبح و عصر کمیسیون است و ای
بسا کمیسیون ها که تا آخر شب طول میکشد
و ناچار باید مستخدمین باشند و دیگر این
که مستخدمین مجلس بایک ایمان و وضعیت
بهتری از سایر مستخدمین کار میکنند امروزه
متأسفانه دیده می شود که کارمندان دولت
غالباً اسقاط تکلیف میکنند نه انجام وظیفه
(صحیح است) ولی در اینجا اینطور نیست
در مجلس دیده میشود که بایک روح و ایمان
کاملی بکارشان اشتغال دارند و کارهای مجلس
هم با سرعت میگردد و کاری هم نمائند و
البته جادار و با چنین وضعی که از اینها تشویق
بشود و پاداشهای قانونی که بایده آنها داده
شود پرداخت گردد، باید بگیرند و باید بدهیم
شان با انصاف داده شود (مکی - صحیح است)
اشکالی که بنده دارم در این ماده اول چون
در تکلیفات هم می شود صحبت کرد و
موفقیکه تکلیفات مخارج بود فرصت بنده
نرسید که عرض کنم و آن اینست که
ترقیات و پاداش و اضافه ای که بایست به
اشخاص داده شود باید بموجب قوانینی باشد
که الان هست نباید این دراز افشوح کرد که
از طریق بودجه استفاده از رای جلسه علنی

باشخاص ترفیع داد، قوانین برای ترفیع
هست قوانین ترفیع مجلس مثل سایر قوانینی
است که در وزارت خانه ها و ادارات دولتی
معمول است مثلاً بنده می بینم که در این بودجه
اشخاصی ذکر شده اند که اینها را استخدام
کنند و یا ترفیع و پاداش بدهند یا ابتدای
خدمت آنها را از فلان روز قرار بدهند در
حالی که برای اینکار قوانینی هست همیشه
رئیس مطابق قوانینی که در دست دارند می
توانند اینکار هارا انجام بدهند اگر بیاوریم
منازعات خاصی برای آقایان قائل بشویم و
از طریق رای آقایان نمایندگان به آنها
این مزایا بدهیم مسلماً باعث دلسردی سایر
کارمندان خواهد شد بقیه کارمندان حتماً
دلسرد و متاثر خواهند شد و انعکاسش در
مستخدمین دولت بسیار بد خواهد بود برای
اینکه آنها این حر به رادر دست ندارند آنها
کار میکنند انتظار دارند بموجب قوانینی
که هست پایه بگیرند و پاداش بگیرند من
نمی دانم چرا اسم برده اند در این ورقه ؟
در حالی که هیئت رئیس خودشان می توانستند
به آنها پاداش بدهند رتبه بدهند مزایائی
که ممکن است به آنها بدهند بهتر این است
که خودشان بدهند، برای اینکه باعث دل-
سردی سایر مستخدمین نمیشد اسمی از آنها
در لایحه بودجه برده نمیشد در گذشته هم
همینطور بود و همین کار منتهای جدیدی
که می بینیم نوشته شده استخدام می شوند با
اینکه استخدام جدید در همه ادارات و مؤسسات
دولتی ممنوع است اگر هر سال ما مطابق
بودجه مجلس استخدام تازه ای بکنیم این
کار باعث دلسردی خواهد شد و باعث تراکم
جمعیت در مجلس خواهد شد چیزی نمیکند
که می بینیم عده کارمندان مجلس خیلی بیشتر
از پیش خواهد شد، در هر صورت مقررات
و قوانین دولتی باید رعایت شود.
موضوع دیگری که بنده همه ادوار
باطلاع آقایان محترم میرسانم موضوع
فرهنگ دهخداست چاپ فرهنگ دهخدا بسیار
کار ضروری است و امیدوارم که کار بسیار
مفیدی برای مملکت باشد و لی چاپ کتاب از
خصایص وزارت فرهنگ است در مجلس نباید
کارهایی آورد که مربوط بمجلس نیست و وزارت
فرهنگ برای این کارها اداره ای دارد و هیئتی
دارد و بودجه ای دارد و هر سال کتابهایی چاپ میکنند
دستگاه وزارت فرهنگ برای اینکار آماده تر
و مقیدتر است عده ای مردمان متخصص و وارد
دارد که حقوق میگیرند برای اینکار ما
می توانستیم همین بودجه را با کارمندان
به وزارت فرهنگ انتقال بدهیم و بآنها مقرر
کنیم که وزارت فرهنگ این کتاب را چاپ
کند و تقییری هم در وضع انجام نمیشد و کتاب
هم چاپ میشد و مردم هم از آن استفاده می
کردند و ما هم کار خلاق قاعده ای نمی کردیم
عرض بنده همیشه بود و من استدعا میکنم
آقایان توجه بفرمایند و خدا را هم شاهد می

گیرم که هیچ نظری ندارم و اشخاصی هم
که اینجا اسم برده شده هیچ نمی شناسم فرض
این بود که یک مطلب اصولی را اینجا ذکر
بدهم که از طریق قانونگذاری باشخاص
نباید پاداش و رتبه داد باید پاداش و رتبه
را باشخاص از طریق قانونی خودش که
برای تمام مستخدمین هست بدهند نه برای
چند نفر بخصوص در بودجه مخصوصاً نوشت
و بآنها مزایائی داد که باعث دلسردی و نگرانی
دیگران بشود عرض بنده همین بود
نایب رئیس - آقای پارسا
موافقت با مخالف؟ (پارسا - بنده بمنوان
موافق صحبت میکنم) بفرمائید
پارسا - همانطور که جناب آقای
نبوی فرمودند صحبت کردن بنده از این
لحاظ بود که در ماده اول هم میشود در کلیات
صحبت کرد و بنده بهمان عقیده ای هستم که
آنروز جناب آقای مکی فرمودند - وقتی
قانونی را میگذرانند و بودجه ای را مینویسند
تبعیض نباید بشود بین اشخاص و وجه تمایزی
هم نباید باشد که موجب دلسردی عده ای
بشود (صحیح است) در صورتیکه تشویق
بسیار خوبست ولی بشرط اینکه باعث دلسردی
نشود در اینجا آقایان تند نویسا هم از
مردم فرموده اند و حقاً و انصافاً باید عرض
کنم که آقایان بانهایت جدید و صداقت
کار کرده اند (صحیح است) و اگر قرار
بر اینست که تقدیر و تشویقی از تمام کارمندان
صدیق و فعال بشود بنده گمان میکنم آقایان
تند نویسان مجلس اگر در مرحله اول هم
نباشند در آن زمره بهترین کارمندان هستند
باید بآنها توجهی کرد و مطلبی که راجع
بفرهنگ دهخدا جناب آقای نبوی فرمودند استاد
دهخدا انصافاً یکی از مفاخر مملکت
ایران است (صحیح است) و یکی از اشخاصی
است که بگردن این مملکت حق دارد
(صحیح است) و این کار یعنی وضعیت
استثنائی استاد دهخدا موجب شده است که
استثنائاً این فرهنگ که خدمت عظیمی به فرهنگ
ایران کرده است (دکتر شایگان - صحیح
است) زیر نظر مجلس چاپ شود. و این اقدام
از طرف مجلس شده است حالا اگر این
را قطع کنیم و بدهیم به وزارت فرهنگ بنده
تصور میکنم خدای نکرده این کار خوبی هم
که می شود قطع گردد، بنده عرض کردم
که بمنوان موافق صحبت میکنم و نظرم این
بود که این تذکرات را داده باشم و الا در
اساس با فرمایشات جناب آقای نبوی کاملاً
موافقم
نایب رئیس - آقای جلیلی
جلیلی (مخبر کمیسیون محاسبات) -
جناب آقای نبوی در ضمن بیاناتی که فرمودند
خود ایشان فرمودند کارمندان مجلس در اینجا
فداکاری و صحبت فعلی کار میکنند (صحیح است) همه
آقایان شاهدند که شب و روز وقت و بی وقت
آقایان در اینجا حاضر هستند و هیأت رئیسه
هم بودجه ای را که داده کمیسیون محاسبات
با دقت رسیدگی کرده و بوضعیت همه رسیده

و بنظر همه رسیده و برای اشخاصی هم
کارهای زیادی انجام می دهند و غیر از
اداری هم هستند یک پاداش و اضافه حقوق
برای آنها پیش بینی شده و در مورد این
رتبه هائیکه آقای نبوی تذکر فرمودند
اینها رتبه جدیدی بهشان داده نشده ترفیع
بکسی داده نشده اشخاصی بودند که
می کردند و سابقه خدمت داشتند اینها حقوق
را که می گرفتند عین همان حقوق را میگیرند
و ترفیعی هم بآنها داده نشده و اما موضوع
را که می خواستم عرض کنم راجع بفرهنگ
دهخدا بود یک قانونی از مجلس گذشته
هر سال این کار را کرده اند و در دوره های
پیش هم شده و اضافاتی هم اگر پیشنهاد
برای مستخدمین جزء بوده یک چند نفری که
پیشنهاد شده بود از طرف کمیسیون عرض
و مرخصی برای آنها هم اضافه کار منظور
شده و پاداش زیاد می شود البته مستخدمین
جدیدی هم استخدام نشده اند. بنابراین در
ماده اول دیگر صحبتی نیست (پارسا -
راجع به آقایان تند نویسا هم بفرمائید
(شهیدی - اینها فانی هستند) برای آقایان
هم کمیسیون محاسبات اضافه کاری موافقت
کرده
پارسا - منظور اینست که تبعیض
نشود
نایب رئیس - آقای دکتر
دکتر فلسفی - بنده راجع بیک مطلب
که آقای ملک مدنی در جلسه قبل اشارت
فرمودند راجع به تأسیس بیمارستان در اینجا
می خواستم توضیح عرض کنم که مشغول
مطالعه هستیم که اینجا یک بیمارستانی باز
کنیم ولی متأسفانه اعتبار نداریم (ملک
مدنی - ۶۰۰ هزار تومان پول دارید
(کهید - ۷۵۰ هزار تومان) اما اینکه آقایان
نبوی فرمودند که بودجه امسال بیشتر از
پارسال است می خواستم خدمتشان عرض
کنم که بودجه امسال بیشتر نیست و کمتر
است (صحیح است) اگر هم اضافه بودجه ای
پیدا بشود طبیعی است چون یک عده کارمند
هستند که ترفیع و اضافه ای می گیرند بودجه
آنها اضافه می شود ولی معدول کمتر است
(مکی - آقای دکتر فلسفی تند نویسان
نامه ای نوشته اند که بنده تقدیم میکنم) در مورد
کارمندان آنچه اضافه ای و ترفیعات مستحق
بوده اند داده شده است و هیچگونه تبعیضی
هم نشده است و اگر احياناً تبعیضی شود
بایک کسی شکایت داشت ممکن است آقایان
پیشنهاد بکنند به بینند موردش چیست مثل
این که بنده همین نامه رسیده کمیسیون
کرد و یک چیزی که خیلی اینجا در بودجه
مجلس تازگی دارد این است که برای یک
از وزارت مستخدمین متوفای مجلس وظیفه ای
پیشنهاد کرده اند و اینکه آقای نبوی
فرمودند این پاداشها چرا آمد دست دراز
و خودشان در هیئت رئیسه تصمیم بگیرند

این پادشاهها يك اردافاتی است که نسبت به حقوقهایی که بآنها تعلق میگرفته شده (صحیح است) یکمده بیچاره و مستحق بوده مثلاً اینجایک گردانی بود که يك پایش را برینند بعد فوت کرد و یکمده وراثت بیچاره ای دارد که پارسیدگی بخدمتشان اینهارا اضافه بر آنچه که قانوناً بآنها تعلق میگرفته پیشنهاد کرده اند این باید بتصویب مجلس میرسد. یکی دو مورد است که شرح داده شده و اینکه آقای نبوی فرمودند چرا در متن بودجه گذارده شده و ممکن بود هیئت رئیسه بدهد این را بمخواهم عرض کنم یکمده اشخاص تقاضای ترفیح کرده بودند و در جریان بود و مطابق تصویب نامه فرام السلطنه حق داشتند منتهی آن تصویب نامه ها لغو شده باید بصورت قانونی بآن داد. این بود که در بودجه ای که تنظیم شده فرار شده بمجلس بیاید. مجلس البته ملزم نیست آنچه که در متن بودجه است تصویب بکند هرچرا زائد می داند رد کند و هرچه راجع وقانونی می داند قبول کند راجع بفرهنگ دهخدا هم خیلی بحث شده در هیئت رئیسه منتهی مالز نظر اینکه فرهنگ دهخدا برای ملت ایران و فرهنگ ایران لازم است (صحیح است) و یک اثر خوبی باقی خواهد ماند اینست که مجلس تصمیم گرفته است مثل سابق چاپ آنرا بعهده بگیرد و باکمال صمیمیت نسبت به پیشرفت این موضوع اقدام میکند (صحیح است)

نایب رئیس - پیشنهادی رسیده فرائت می شود (شرح زیر فرائت شد)

پیشنهادی نمایم در ماده اول مذاکرات کافی است

ملک مدنی - آقای ملک مدنی مذاکرات در ماده اول باید عرض کنم که این فرهنگ دهخدا يك سوابق ممتدی دارد و نتیجه زحمات و خدمات ۵۰ ساله شخص آقای دهخداست (دکتر شایگان در دنیا نظیر ندارد) که در دنیا همین طوری که می فرمایند نظیر ندارد. این مزد هرچه داشته در این راه خرج کرده. خانه اش را هم فروخت و داد. اساساً مجلس شورای ملی از ایشان خواست که در واقع این فرهنگ را که يك دائرة المعارف و انسیکلوپدی کاملی است بچاپ برساند و برای مملکت باقی بگذارد. برای اینکه بماده ۱۲ سال دیگر اگر بنگارهای دیگر در دهخدا هم بنگارهای دیگر بیاید می شود که بتواند چاپش را بگوید بنده این دارم که تمام آقایان نمایندگان محترم زحمات این مرد ملی را حق شناسی میکنند و تقدیر می کنند او بدون اجرومزدی نشسته است در خانه خودش این کار را انجام می دهد و اینهم ارشاد مجلس شورای ملی بوده است وزارت

فرهنگ يك کارهای مطبوعاتی و کلاسیکی دارد که بموقع خودش انجام میدهد يك قسمت دیگر راجع بآقایان تند نویسه ها بود که بنده تصور میکنم نکنه اینها آزرده خاطر بشوند که چون ذکر می از آنها نشده خدمات آنها واقعا در نظر گرفته نشده. اینطور نیست بنده خیال میکنم همه آقایان ناظر زحمات و خدمات صادقانه و بی ریب و ربای آقایان تند نویسه ها از رئیس و مرئوس هستند و اگر در مجلس تذکری داده نشده برای این بود که معلوم بوده است الان هم خدمات آقایان مورد تقدیر است چنانکه آقای پارسا هم فرمودند همه بآقایان نظر مساعدی داشته اند يك موضوع دیگری که آقای نبوی فرمودند راجع ببعضی مزایا بود که برای اشخاص در نظر گرفته شده مجلس راجع بکارمندان خودش همیشه این سنت و رویه را داشته که اگر یکجائی ضرورت داشته بيك افرادی کومک بکنند می کرده البته بوسیله آراء آقایان این نظری هم که ایندفعه داده شده روی رویه گذشته است که خود آقای نبوی سالهاست مسبق هستند و بنده چون در ماده اول مذاکرات کافی بود باینجهت پیشنهاد کفایت مذاکرات دادم در مواد بعد هم میشود صحبت کرد

نایب رئیس - مخالفی نیست (۲ اظهاری نشد) رای میگیریم بکفایت مذاکرات در ماده اول آقایانیکه موافقت قیام بفرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد چون پیشنهادی در مورد ماده اول نرسیده رای گرفته می شود بماده اول آقایانی که با ماده اول موافقت قیام بفرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده دوم مطرح است فرائت می شود

(شرح زیر فرائت شد)
ماده دوم - برای حقوق و هزینه ۱۲ ماهه سال ۲۱ اداره چاپخانه مجلس ۱۲ میلیون و نوزده هزار و دوست ریال (۱۲۰۱۹۲۰۰) مطابق فقرات ۱ و ۲ ضمیمه اعتبار بکارپردازی مجلس داده می شود
بصره ۲ - وزارت دارائی مکلف است معادل یکمده هزار دلار برای خرید کاغذ و مرکب و صمغ و سایر لوازم چاپخانه مجلس از دست اول از خارجه بکارپردازی مجلس بپردازد و هم از ارزی آنرا بنرخ دولتی دریافت دارد

نایب رئیس - آقای معتمد ماوندی بفرمائید
معتمد ماوندی - بنده مخالفتم برای بودجه چاپخانه مجلس از نظر ذکر مطالبی است که فقط من باب اختصار میخواستم عرض نمایم. گمان محترم برسانم که چاپخانه مجلس شورای ملی در ایران شاید دوخاوار میانه از لحاظ تجهیزات نظیر نداشته باشد ولی متأسفانه اجازه بدهید این کار چاپخانه را بطور اتم ملاحظه بفرمائید چاپخانه ای که

باید با تشکیلات بازرگانی در واقع اداره شود ببینید برای چاپخانه چه کادری پیشنهاد کرده اند و مادام که این کادر در چاپخانه مجلس هست و آنقدر حقوق که بمقدارش را عرض میکنم باید بگیرند صرف نظر از این که هیچ در فکر استهلاک چاپخانه نیستند. خواهی ملاحظه کرد که بعد از یکی دو سال دیگر مجلس این چاپخانه را هم میخوانم رئیس، معاون، رئیس حسابدار، کارمند، کارمند، مدیر صندوق، کفیل ملزومات، معاون ملزومات، کارمند ملزومات، ناظر کفیل بازرسی، معاون، کارمند، مدیر سفارشات، کارمند، مترجم و ماشین نویس رئیس کارگزینی فنی، رئیس دفتر و بایگانی، مدیر تصحیح، رئیس گراورسازی، معاون رئیس فتوالتی و بعد هم يك چیزهای دیگری دارد فوق العاده کسر صندوق و هزینه ایاب و ذهاب، فوق العاده اضافه حکاری و کمک اعاشه تا اینجا همه يك نفر، یکمده بود تحصیلدار و کمک تحصیلدار دو نفر، کمک ناظر یکمده، انباردار و کمک انباردار ۳ نفر مباشر تحویل کاریک نفر، آبدار يك نفر پیشخدمت و سریدار دوازده نفر، تلفنچی سه نفر دربان یکمده شما تمام چاپخانه های تهران را بگردید اگر يك پیشخدمت داشت که يك قطره آب بدهد به کارگران، حالا اجازه بفرمائید ببینید حقوق چقدر می گیرند کارگران فنی هم البته مربوط بچاپخانه است و آن در داخل چاپخانه است حالا در آنجا هم معاون فنی و معاون معاون فنی دارد آنرا هم کاری نداریم معاون معاون. باز معاون معاون را هم من کاری دارم ولی عرض می کنم که جمع حقوقی که این آقایان می گیرند ۸۵۴۶۴۵ تومان است و آنچه که بابت کمک اعاشه باید بگیرند عبارت است از ۳۴۷۰۲۷۰ تومان (اخگر - در ماده) تخیر در سال است. بودجه سالانه است و مربوط بیگسال است یعنی ۸۵۴۶۴۵۰ ریال مجموع حقوقی است که این حضرات می گیرند و اما برای تعمیرات در فقره دوهزینه مبلغ جزئی برای خرید اثاثیه و یکدیگر ماشین آلات است و بقیه برای خرید مرکب و هزینه مطبوعات و تلفن و آب و بارخانه و اعتبار مربوط بکمک های کارمندان، در این جا هم هیچ چیز مربوط به اثاثیه چاپخانه نیست تفاوت عیدی کارکنان، فوق العاده اعتبار ناظر و تفاوت عیدی این هم خودش ۳۴۷۲۷۰۰ ریال است که فقط رقمی که بپرد این چاپخانه باین عظمت می خورد عبارتست از رقم خرید اثاثیه و یکدیگر ماشین آلات و تعمیرات که آنهم عبارتست از ۴ هزار تومان از مبلغی که مجموعاً بیش از يك میلیون تومان می شود و بقیه این مبلغی که در این بودجه پیش بینی شده تمام صرف

حقوق و هزینه و عیدی آقایان می شود آنچه که برای اثاثیه و لوازم این چاپخانه باین عظمت که چند دستگاه است و غیر ذلک دارد در نظر گرفته شده ۴۰ هزار تومان است به ببیند آقایان تناسب را که چقدر کوچک است ۴۰ هزار تومان برای خرید اثاثیه این دستگاه ولی يك میلیون و چند هزار تومان برای پرداخت حقوق، آنوقت می خواهند این چاپخانه با این کیفیت کار بکنند؟ البته من در جلسه گذشته برای اینکه با رفیقم که مزاحی کرده باشم يك پیشنهادی کردم که بایشان برخوردی من نظری نداشتم نسبت بآقای هاشمی، اینکه آقای هاشمی رئیس باشد یا هر که باشد نمی تواند این کار را بکند (کریبی) چرا در هیئت رئیسه پیشنهاد نکردید و آوردید مجلس؟ گفتم آنجا هم گفتم بنده در هیئت رئیسه هم گفتم حالا هم در مجلس مجدداً می گویم (مکی) خود آقای هاشمی شخصاً آدم خوبی است) بله ما نظر نداریم که گوی باشد هر که در این دستگاه باشد و اینقدر مشکلات باشد نمی تواند کار کند استدعا می کنم برای چاپ يك کارت ویزیت بفرستد آنچه بنید که چند اطاق باید بروید آنوقت از اینجا بروید بیرون چاپخانه اقبال به ببیند که یکمده آنجا نشسته بایک میز شکسته و تلفن دائماً سفارش را قبول میکنند ولی اینچنانده میخواستم کارت چاپ کنم رفتم آنجا گفتم اینجا کجا است گفتند تدارکات بعد رفتم اطاق دوم اینجا کجا است؟ گفتند دفتر و بعد رفتم بطبقه دوم اطاق ملزومات بعد رفتم يك اطاق دیگر سفارشات و يك اطاق دیگر رفتم برای نمونه کاغذ (حاج سید جوادی) از این جهت بود که مایل بودند شما را به ببیند) من استدعا می کنم که هیئت رئیسه و کارپردازان محترم برای این چاپخانه يك فکر اساسی بکنند، این که نمی شود اینجوری نمی شود چاپخانه را اداره کرد بهتر است که کارمندان آنجا را که زیاد هستند با ادارات دیگر مجلس بدستگاه های دیگر مجلس منتقل کنند که بیکار هم نشوند و این چاپخانه را برای امر بازرگانی آماده بکنند. از طرف دیگر در فکر تجدید حیات بعضی از ماشین ها باشند (صحیح است) این ماشین ها اغلب فرسوده شده و از بین رفته است. هیچ در این فکر شده اند که عایدات چاپخانه را زیاد بکنند و این ماشین ها را بنگارهای دیگر و بجای آن ماشین آلات جدید بیاورند؟ تمام ماشین هایی که در آنجا هستند اغلب از بین رفته و فرسوده شده و شاید یکی دو سال دیگر بتوانند با این وضعیت کار کنند بعد از این دیگر نخواهد توانست این عرض بنده است (احسنت)

نایب رئیس - آقای میراشرافی میراشرافی بنده غلامی خواستم از آقایان معترض استدعا کنم این موضوع

توجه بفرمایند که این بودجه آنچه را که باید در کمیسیون محاسبات و هیئت رئیسه بررسی بشود مورد بررسی قرار گرفته و راجع باضافات و ترفیعات هم همانطور که جناب آقای دکتر فلسفی بمرض آقایان رسانیدند نهایت دقت بعمل آمده نه تبییضی بکسی شده و نه اینکه اضافه ای بکسی داده شده البته اشخاصی مستحق ترفیع بودند و میبایستی بآنها کمک شود ترفیع داده شده است و وظیفه هیئت رئیسه و کارپردازان و کمیسیون محاسبات این بوده که حق سلبه کارمندان و مستخدمین جزعرا بدهد و داده است این را بنده می خواستم عرض کنم و استدها کنم که آقایان از مذاکرات زیاد و پیشنهادهای زیاد در بودجه مجلس بکفندی امساک بفرمائید برای اینکه این بودجه امروز بتصویب مجلس شورای ملی برسد زیرا که این بودجه بودجه سال ۱۳۳۱ است و سال ۱۳۳۱ هم تقریباً خاتمه یافته است و یک میلی از این پولها را آقایان کارمندان جزء و بعضی از کارمندان و مستخدمین باید بگیرند صرف زندگانی ایام عیدشان بشود استدها میکنم موافقت بفرمائید که این بودجه امروز هر طور که هست تصام بشود و عرضی که داشتم راجع به چاپخانه بود جناب آقای معتمد دماوندی فرمودند که فکری نشده است برای اینکه ماشین آلات این چاپخانه تجدید بشود مطابق اطلاعی که رسیده چاپخانه مجلس در حدود سه میلیون تومان قیمت داشته و در سال ۱۳۲۳ یعنی از بدو تاسیس تا سال ۱۳۲۳ تمام قیمت ماشین آلات چاپخانه به وزارت دارائی پرداخت شده و این ماشین آلاتی که امروز موجود است در واقع یک عایدات اضافی است برای دولت و البته باین نظر بنده موافقم که باید یک تجدید حیاتی در بعضی از ماشین آلات بشود ولی امروز هم در حال حاضر چاپخانه مجلس یکی از چاپخانه های مدرن و یکی از چاپخانه های بسیار خوب و مجهز خاور میانه است ولی متأسفانه آنطور که باید از این تاسیسات عظیم استفاده بکنیم استفاده نمیکنیم همینطور که آقای معتمد دماوندی فرمودند یک قسمت از تاسیسات باید به صورت بازرگانی در بیاید که از صورت تشریفات اداری دستورات خشک معاف به شود که این چاپخانه بتواند آنطوریکه شاید و باید بهره برداری بکند ، البته یک قسمت عمده مربوط به غفلت متصدیان مربوطه است که غفلت کرده اند و آنطور که شاید و باید و باید از چاپخانه بهره برداری نکرده اند مثلاً کتاب اول ابتدائی را بنده من باب نمونه خدمت آقایان ارائه میدهم ، چاپخانه مجلس این کتاب را که ملاحظه بفرمائید که در حدود ۷۸ صفحه است و ع رنگ چاپ شده است در حال حاضر چاپ این کتاب را گرفته اند و در یک ماه قیمت کاغذ این کتاب است که جمعا شده است

چهارریال ولی آن فروشنده ای که این کتاب را در چاپخانه مجلس بچاپ رسانیده است این کتاب را در ریالی فروخته است یعنی برای این کتاب چهار ریال خرج کرده است و ۶ ریال استفاده از آن برده فقط دو ریال بمجلس داده و این غفلت متصدی امر است که در حدود صد هزار تومان در سال گذشته به چاپخانه مجلس زیان وارد آورده البته از این مسائل در چاپخانه زیاد است و در هیئت رئیسه هم راجع بوضع چاپخانه مجلس صحبت شده و هیئت رئیسه جناب آقای مهندس رضوی اختیار دادند که یک نفر رئیس از داخل یا خارج مجلس بیاورند امور چاپخانه را آنطور که شاید و باید اداره کنند و متأسفانه اینطور شده وضع چاپخانه بهمان وضع رفت بارش باقی است و امسال هم در حال حاضر شاید در حدود دو بیست هزار تومان زیان داشته باشد و برای این که جلوگیری از ذکر این رقم زیان بکنند و رقم ضرر را نشان ندهند سفارشاتی که در امسال قبول کرده اند و کارش را باید در سال ۱۳۳۲ تحویل بدهند آن مبلغ را هم آورده اند و جزو بودجه امسال حساب کرده اند که بگویند چاپخانه ضرر ندارد در صورتی که کار این سفارشات را باید در سال ۲۲ بکنند و در سال ۳۲ شش ماه وقت چاپخانه مجلس گرفته میشود برای انجام و تکمیل این کار ، و یک مطلب دیگر که میخواستم بمرض آقایان برسانم راجع بفرهنگ دهخدا است که همه آقایان متفقاً معتقدند که فرهنگ دهخدا یکی از کتاب های ذیقیمت است که در عصر حاضر تهیه شده است (صحیح است) و در فضل و کمال جناب آقای دهخدا هم هیچکس تردید ندارد و شاید خدای نکرده همانطور که آقای ملک مدنی فرمودند اگر قبل از ۱۲۰ سال فوت کند جانشینی ندارد و جانشینان باید این کتابها باشند بنده باید از لحاظ کار بردازی بمرض آقایان برسانم که این کتابها تا الان که من حساب کرده ام ۷۰۰ هزار تومان خرجش شده است و در حدود ۲۰۰ هزار تومان در بودجه سال ۱۳۳۱ منظور شده است و قطعاً در بودجه سال ۳۲ هم کمتر از این مبلغ منظور نخواهد شد و در نتیجه در حدود یک میلیون تومان خرج شده ، مملکت چه استفاده ای از این یک میلیون تومان کرده و چقدر تاکنون بر گشت (مهندس حسینی) بر گشت معنی ندارد این کتاب همانطور که فرمودید ارزش فوق العاده دارد و آن برای ملت ایران است (اجازه بفرمائید بنده عرض خود را تمام کنم اگر خدای نکرده بجزرتمالی چهارتنی کردم مانده ۹۰ در اختیارتان است (رئیس) این کتابهایی که چاپ شده تمام به صورت یک انبار کاغذ سیاه در آمده و انبار های زیادی از کار بردازی

مجلس در اختیار کتابهای آقای دهخدا گذاشته شده است و این کتابها همینطور چاپ میشوند و میباید در آنجا میماند و دستمیشود رو به رو از طرف دیگر این انبارها هم مرطوب است و موش دارد و تمام این کتابها دارد از بین می رود و باید یک تکیه کرد که این کتابها در دسترس مردم قرار بگیرد (صحیح است) این کتابها را که بصورت انبار نمیخواهیم بیاوریم ، اگر یکی از آقایان تشریف آوردند و گفتند باید بوزارت فرهنگ انتقال داده شود این کار برای این است که وزارت فرهنگ بتواند این کتابها را در فرهنگ و دانشگاه بین استادان تقسیم کند و مورد استفاده قرار بگیرد یک کتابی که با این خسارت مادی و با این زحمتی که جناب آقای دهخدا کشیده اند و تهیه کرده اند همه جمع آوری شده و در زیر زمینها مانده است ، حتی بنده در هیئت رئیسه پیشنهاد کردم یکدوره از این کتابها را با آقایان نمایندگان مجاناً بدهیم آقایان موافقت نکردند گفتیم که آقایان این کتاب از نظر مجلس نیست که چاپ شده از این نظر است که این کتاب در دسترس آقایان قرار بگیرد و مورد استفاده باشد بهر حال بنده می خواستم تقاضا کنم از آقایان نمایندگان محترم راجع به توزیع این کتاب و تخفیف قیمت این کتاب ، و طرز این که این کتاب به چه ترتیب در دسترس مردم قرار بگیرد یک راه حلی پیدا بکنیم ، بنده خودم یک پیشنهادی دارم اگر اجازه بفرمائید عرض کنم ، آن پیشنهاد بنده این است که ضمن این بودجه یک ماده یا یک تبصره ای مجلس شورای ملی تصویب بکنند که کلیه آقایان وزراء و نمایندگان مجلس و مدیران آنها و استادان و کارمندان از رتبه ۷ بالا بهر یک یک سری از این کتاب را بچاکم اجبار بدهیم و پولش را در ظرف یک سال کم بکنیم ، اولاً خاصیتش این است که این کتاب در دسترس مردم قرار گرفته و آن پولی که دولت خرج کرده بر گشت میکند و دومت به مصرف همان فرهنگ دهخدا خواهد رسید (ملک مدنی) به دبیرستانها هم بفرستند که در کتابخانه دبیرستانها ، دانشکده ها باشد ولی باید بآنها مجانی داده شود (رئیس) البته بفرمائید که کتابها را برای مدارس بفرستید ماسکه حق نداریم مال مجلس و مال دولت را بدون قانون و بدون مجوزی برای کسی بفرستیم بنده تنها کسی را که دیدم که آمد و این کتابها را دید و گفت که یک سری برای من بفرستید جناب آقای دکتر بقائی بود که تشریف آوردند بکار بردازی چشمشان که باین کتابها خورد فوراً یک بار داشتی فرستادند و تقاضا کردند که یک سری از این کتابها را برایشان بفرستند و پولش را از حقوقشان کسر کنند (مهندس فروی) بنده هم خریدم (که) بنده هم خریدم بنده هم تقاضای اطلاع دارم بسیار کار

خوبی کردید (خنه نمایندگان) بنده هم را خاتمه من دهم و از آقایان استدعا کنم که راجع بفرهنگ دهخدا یک تبصیر بگیرند که این کتابها از صورت خارج شود ،
نایب رئیس - آقای بهادری جناب هم فرمایشی دارید؟
بهادری - بنده دیگر عرضی ندارم
نایب رئیس - آقای جلیلی
جلیلی - (مخبر کمیسیون محاسبات) راجع به چاپخانه مجلس آقای میر اثر مطالبی فرمودند و آقای معتمد دماوندی هم بیاناتی فرمودند که بنده تصور میکنم شدت هم که آقایان بفرمائید نیست ، اینکه آنچه که بنده اطلاع دارم دست ماست که یک دینار هم به چاپخانه داده و چاپخانه این خدمت را با درآمد خود عمل کرد خودش آقای خسرو قشقائی را شده
خسرو قشقائی - بسینار کار کرده
جلیلی - بعلاوه این دستگاه دست نیست که آقای هاشمی باین صورت در آن باشد اگر عیبی هم دارد این دستگاه این وضع دارد از بدو تاسیس باین صورت اداری در آمده است از بدو تاسیس صورت بوده و شاید سه مرتبه اصلاح مستهلک الان این چیزی را که دارد خودش یک درآمدی است برای چاپخانه و آقایان باید تصدیق بفرمائید وقتی که جا بفرمائید که تنها چاپخانه است که خاور میانه است باید یک تشکیلات داشته باشد ، این چاپخانه تشکیلاتش یک تشکیلاتی نیست که فلان چاپخانه که در تهران دارد ، البته باید یک صرفه جو هم بشود و باید بوضعیت بهتری هم در آقای هاشمی هم مرد شریفی است (میر اثر) ولی اهل چاپخانه نیستند (معمد دماوندی) بدو این کار هم نمیخورند و ما نباید بنده کنیم که اگر چاپخانه ضرری داده ضرر متوجه آقای هاشمی است اگر آقای هاشمی هم نبودند اینطور بود ، اما بفرهنگ آقای دهخدا در خصوص این فرمایش آقایان صحبت زیاد فرمودند بنده عرض کنم که این فرهنگ دهخدا باعث افتخار مملکت ما خواهد بود (شایگان - حالا هم هست) حالا هم و بعداً هم خواهد بود و باید کار ملی قومیت ما خواهد بود و میباید از صرف نظر بکنیم (اخگر) انبار هم بدهیم بدست دیگری که وقفه ای در کار ایجاد بشود (اخگر) آقایان انبار بکنید باید تقسیم کنید (این باین صورت چاپ شده که از سری الف ۶ جلد چاپ شده که بقیش هم چون دهخدا خودشان با وقت کمی که دارند

مرتبه نمی توانند در دسترس جایگاه نگذارند از حرفهای دیگر هم مشت جلد چاپ شده و فعلا هم مشغولند و همینطور که فرمودند و مذاکره شد البته مجلس هر تصمیمی بگیرد که اینها را بفروشد و یا معانی در دسترس اشخاص بگذارد البته خیلی خوبست

نایب رئیس - آقای بهادری

بهادری - عرض کنم راجع به نوافسات جایگاه مطالبی که مؤرد مذاکره قرار گرفت جناب آقای میر اشرافی عین حقیقت را بعرض مجلس رسانیدند بنده باید از جناب آقای جلیلی رفیق محترم در اینجا بگویم که بنده و آقای میر اشرافی و آقای دکتر فلسفی در رأس اداره کارپردازان هر روز هستیم و جزئیات کارها را اطلاع داریم و هیچگونه غرضی نسبت به آقای هاشمی نبوده و نسبت آقای هاشمی بسیار مرد خوبی است ولی مدیر خوبی نیست جایگاه را تا با امروز بصورت خوبی اداره نکرده جایگاه همه ساله ۱۵۰ الی ۲۰۰ هزار تومان عایدی داشته ولی سال گذشته و امسال دور دوره تصدی آقای هاشمی جایگاه منافی ضرر داده ما باید حقایق را بنظر آقایان محترم برسانیم ما هیچگونه قصد و غرضی و یا نظر سوء نیتی به آقای هاشمی نداریم بسیار مرد خوبی است و باو احترام میکنیم ولی اداره کردن دستگاه جایگاه مربوط باین رفاقت ها و خصوصیت ها باید باشد و اما راجع بفرهنگ دهخدا البته فرهنگ دهخدا یکی از مفاخر ملی ما است و این مرد محترم هم خیلی زحمت کشیده است و زحمت هم می کشد و مقصود ما همین است که این کتاب هائی که در انبار های مجلس جمع شده و پیر شده و از بین می رود بصورتی مورد استفاده مطالعه کنندگان واقع شود این است که استعدا کردیم یک راه حلی پیدا بشود که این کتابها در اختیار فرهنگیان و کسانی که علاقمندند گذارده شود و حالا ترتیبش با نظر و تصویب مجلس شورای ملی است

یک عده ای معانی داده شود و با در قیمت تخفیف داده شود و یا معانی داده شود این بسته بنظر مجلس شورای ملی است و معطوب است برای و نظر آقایان نمایندگان محترم ولی بنده می بینم که این کتابها یک مقداری در انبار مانده و دارد از بین می رود یک ترتیبی بدهید این کتابها که دارد از بین می رود و مقداری زیاد هم در انبارها جمع است از بین نرود و ضمناً هم بعرض می رسانم که در بودجه یک قسمتی فراموش شده ذکر شود چون تلفن جهای مجلس هم در ردیف سرمکانیک قرار گرفته اند در موقع تنظیم بودجه فراموش شده است تلفنهای جایگاه هم این امتیاز برایشان در نظر گرفته شود الان هم بنده مراجعه کردند استدفا میکنم این قسمت را در موقع تصویب درج اصلاح فرمائید که تلفنهای جایگاه

جزء مستخدمین رسمی وردیف سرمکانیک باشند و از این مزایا استفاده کنند و جزء طبقه سرمکانیک قرار بگیرند در خاتمه از موقع استفاده میکنم یکی از اجله علمای مراغه آیت الله کمال تلگرافی مغایره کرده اند و پشتیبانی خودشان را دائر بنفعی که دو جلسه قبل جناب آقای حمیدیه نماینده محترم در خرابی دستگاه فرهنگ بیان کردند ابراز داشته اند و آقای حمیدیه را مورد پشتیبانی قرار داده و از خدمات صادقانه ایشان اظهار قدردانی نموده اند عین تلگراف را تقدیم مقام ریاست میکنم

خبر و قضایای - آقای رئیس اگر

بنا بشود هر يك از آقایان کلایر دازان بخواهند در بودجه صحبت کنند ده روز طول میکشد اجازت بفرمائید مگر از بودجه دفاع کند

نایب رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکرات

رسیده که فرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس - نسبت بماده ۲ بودجه مجلس پیشنهاد کفایت مذاکرات میدهم

دکتر فقهی شیرازی

مخالفی نیست

میر اشرافی - بنده مخالفم

نایب رئیس - بفرمائید آقای دکتر فقهی شیرازی توضیح بدهند

دکتر فقهی شیرازی - در مورد

فرهنگ دهخدا مطلب معلوم شد که کتاب بسیار نفیسی است ولی در عین حال با توضیحی که آقای میر اشرافی دادند که جمع شده در انبار مرطوب است که هم رطوبت فاسدش میکند و هم در معرض خطر موش خوردگی است و از بین رفتن از این نظر پیشنهادی اگر آقایان بدهند که علاوه بردانشکده حاجتی در دبیرستان ها هم تقسیم و توزیع بشود و یک طرز آبرومندی که میشود باشد فروخته شود این صحیح است و در این باب بنده خیال میکنم که محتاج بدانکه نیست از نظر اینکه پیشنهاد داده اند آقایان انشاء الله يك ترتیبی داده شود که این کتابهائی که ذخیره شده و انبار شده انباشته شده رویهم بيك طرز خاصی فروخته بشود در مورد جایگاه مطالبی که آقایان فرمودند آنچه که بنظر بنده میرسد مربوط بوضع اداری جایگاه است که باینصورت - جایگاه را در آورده و اگر پیشنهادی که همکار محترم آقای پورسرتیب داده اند که البته در موقع خوانده میشود جایگاه مجلس بيك صورت بازرگانی و بيك صورت بنگاه مستقلی اداره شود زحمت این معطوب میشود و عایداتش هم بیشتر میشود بنابراین گمان میکنم بهتر است آقایان موافقت فرمائید که باصل ماده رای بگیریم البته تا عین نظر آقایان را پیشنهاداتی که مربوط است بماده دوم خواهد

کرد **نایب رئیس -** آقای میر اشرافی **میر اشرافی -** بنده مطالبی که می خواهم حضور آقایان عرض کنم راجع بکفایت مذاکرات نیست بلکه راجع بموضوعی است که جناب آقای جلیلی فرمودند البته جناب آقای جلیلی خواستند از آقای هاشمی رئیس جایگاه دفاع بکنند ما اینجا ب و بعضی با هیچکس نداریم با هیچکس هم قوم و خویشی و بستگی نداریم ما از طرف مجلس شورای ملی مأمور حفظ اموال مجلس هستیم مجبور هستیم در موقع طرح بودجه کلیه مسائلی که بنظرمان میرسد بعرض آقایان نمایندگان برسانیم آقای هاشمی بسیار مرد خوبی هستند ولی آدمی نیستند که بتوانند جایگاه مجلس شورای ملی را اداره بکنند و این مطلب را بنده تنها عرض نمیکنم این مطلبی است که آقای مهندس رضوی خودشان باین موضوع معترف هستند و همین دلیل خودشان قبول کردند که بکنفران خارج بیاورند هیئت رئیسه هم با آقای مهندس رضوی این اختیار را داده است خود این دلیل بر این است که جناب آقای هاشمی قادر باداره کردن - جایگاه نیستند ولی البته مرد دانشمندی هستند و برای ریاست کتابخانه مجلس بسیار آدم خوبی هستند این را خواستم بعرض آقایان برسانم که البته ایشان هم اهل سوء استفاده نیستند ولی سوء

بعضی از نمایندگان - ۷ نفر زیاده است ۳ نفر کافی است

نایب رئیس - آقای پورسرتیب

پورسرتیب - غرض بنده از تقدیم این پیشنهاد این بود که متوجه شدم همه آقایان نمایندگان بطرز اداره جایگاه مجلس اعتراض دارند و این طرز را مفید تشخیص نداده اند اصراری در این که حداکثر ۷ نفر یا ۳ نفر باشند ندارم اصرار بنده فقط در این است که با طرز بازرگانی اداره بشود هر طور که آقایان در این مورد در مورد پیشنهاد بنده نظر بفرمایند داشته باشند بنده حرفی ندارم و قبول میکنم اما بعقیده بنده همانطوریکه خود آقایان می دانند برای این که بوضع جایگاه مجلس سروصورتی داده شود و ضرر و زیانسی نداشته باشد و از طول و تفصیل این اداره بکاهد بهترین راهش این است که بطرز بازرگانی اداره شود حالا هیئت مدیره اش را چه جوری انتخاب کنند چند نفر باشد کم و زیادش را بنده حرفی ندارم هر طوری آقایان نظر دارند بنده قیسون خواهم کرد

نایب رئیس - آقای ملک مدنی

مخالفت با موافق؟

ملک مدنی - مخالفم

نایب رئیس - بفرمائید

ملک مدنی - عرض کنم بیکم مطالبی را باید مجلس در نظر بگیرد و آن این است که جایگاه مجلس برای بازرگانی و استفاده تأسیس نشده (پورسرتیب - برای ضرر هم نشده) برای کارهای ضروری و لازم و مؤثر مجلس شورای ملی این جایگاه بوجود آمده است بنده هم بنحو اداره اش همکاری ندارم آرزو هم عرض کردم که اگر ضرورت دارد يك مدیر فنی که تخصص داشته باشد هیئت رئیسه و کارپردازان محترم که اختیار دارند و منتخب مجلس هستند این در واقع جزء اختیارات آنهاست مثل سایر ادارات دیگر هر طوری که میخواهند اینکار را انجام بدهند بنظر بنده در این موقع مصلحت نیست که ما این کار را بخواهیم بگذاریم بطرز بازرگانی اداره بشود آقایان مگر ما فراموش کرده ایم آنچه که دستگاه ما داریم در مملکت که به صورت بازرگانی اداره می شود همه اش دارد ضرر می دهد الان تمام دستگاههای دولتی ضرر می دهد آقایان تشریف بیاورید در کمیسیون بودجه ببینید صدای همه بلند شده برای اینکه سرپرست و کنترلی ندارند هر از جور کم و زیاد می شود بنده عقیده ام این است که در تمام این مدت مؤسسه مجلس با کمال خوبی انجام وظیفه کرده اند و اگر

نایب رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکرات

رسیده که فرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس - نسبت بماده ۲ بودجه مجلس پیشنهاد کفایت مذاکرات میدهم

دکتر فقهی شیرازی

مخالفی نیست

میر اشرافی - بنده مخالفم

نایب رئیس - بفرمائید آقای دکتر فقهی شیرازی توضیح بدهند

دکتر فقهی شیرازی - در مورد

فرهنگ دهخدا مطلب معلوم شد که کتاب بسیار نفیسی است ولی در عین حال با توضیحی که آقای میر اشرافی دادند که جمع شده در انبار مرطوب است که هم رطوبت فاسدش میکند و هم در معرض خطر موش خوردگی است و از بین رفتن از این نظر پیشنهادی اگر آقایان بدهند که علاوه بردانشکده حاجتی در دبیرستان ها هم تقسیم و توزیع بشود و یک طرز آبرومندی که میشود باشد فروخته شود این صحیح است و در این باب بنده خیال میکنم که محتاج بدانکه نیست از نظر اینکه پیشنهاد داده اند آقایان انشاء الله يك ترتیبی داده شود که این کتابهائی که ذخیره شده و انبار شده انباشته شده رویهم بيك طرز خاصی فروخته بشود در مورد جایگاه مطالبی که آقایان فرمودند آنچه که بنظر بنده میرسد مربوط بوضع اداری جایگاه است که باینصورت - جایگاه را در آورده و اگر پیشنهادی که همکار محترم آقای پورسرتیب داده اند که البته در موقع خوانده میشود جایگاه مجلس بيك صورت بازرگانی و بيك صورت بنگاه مستقلی اداره شود زحمت این معطوب میشود و عایداتش هم بیشتر میشود بنابراین گمان میکنم بهتر است آقایان موافقت فرمائید که باصل ماده رای بگیریم البته تا عین نظر آقایان را پیشنهاداتی که مربوط است بماده دوم خواهد

نایب رئیس - آقای ملک مدنی

مخالفت با موافق؟

ملک مدنی - مخالفم

نایب رئیس - بفرمائید

ملک مدنی - عرض کنم بیکم مطالبی را باید مجلس در نظر بگیرد و آن این است که جایگاه مجلس برای بازرگانی و استفاده تأسیس نشده (پورسرتیب - برای ضرر هم نشده) برای کارهای ضروری و لازم و مؤثر مجلس شورای ملی این جایگاه بوجود آمده است بنده هم بنحو اداره اش همکاری ندارم آرزو هم عرض کردم که اگر ضرورت دارد يك مدیر فنی که تخصص داشته باشد هیئت رئیسه و کارپردازان محترم که اختیار دارند و منتخب مجلس هستند این در واقع جزء اختیارات آنهاست مثل سایر ادارات دیگر هر طوری که میخواهند اینکار را انجام بدهند بنظر بنده در این موقع مصلحت نیست که ما این کار را بخواهیم بگذاریم بطرز بازرگانی اداره بشود آقایان مگر ما فراموش کرده ایم آنچه که دستگاه ما داریم در مملکت که به صورت بازرگانی اداره می شود همه اش دارد ضرر می دهد الان تمام دستگاههای دولتی ضرر می دهد آقایان تشریف بیاورید در کمیسیون بودجه ببینید صدای همه بلند شده برای اینکه سرپرست و کنترلی ندارند هر از جور کم و زیاد می شود بنده عقیده ام این است که در تمام این مدت مؤسسه مجلس با کمال خوبی انجام وظیفه کرده اند و اگر

نایب رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکرات

رسیده که فرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس - نسبت بماده ۲ بودجه مجلس پیشنهاد کفایت مذاکرات میدهم

دکتر فقهی شیرازی

مخالفی نیست

میر اشرافی - بنده مخالفم

نایب رئیس - بفرمائید آقای دکتر فقهی شیرازی توضیح بدهند

دکتر فقهی شیرازی - در مورد

فرهنگ دهخدا مطلب معلوم شد که کتاب بسیار نفیسی است ولی در عین حال با توضیحی که آقای میر اشرافی دادند که جمع شده در انبار مرطوب است که هم رطوبت فاسدش میکند و هم در معرض خطر موش خوردگی است و از بین رفتن از این نظر پیشنهادی اگر آقایان بدهند که علاوه بردانشکده حاجتی در دبیرستان ها هم تقسیم و توزیع بشود و یک طرز آبرومندی که میشود باشد فروخته شود این صحیح است و در این باب بنده خیال میکنم که محتاج بدانکه نیست از نظر اینکه پیشنهاد داده اند آقایان انشاء الله يك ترتیبی داده شود که این کتابهائی که ذخیره شده و انبار شده انباشته شده رویهم بيك طرز خاصی فروخته بشود در مورد جایگاه مطالبی که آقایان فرمودند آنچه که بنظر بنده میرسد مربوط بوضع اداری جایگاه است که باینصورت - جایگاه را در آورده و اگر پیشنهادی که همکار محترم آقای پورسرتیب داده اند که البته در موقع خوانده میشود جایگاه مجلس بيك صورت بازرگانی و بيك صورت بنگاه مستقلی اداره شود زحمت این معطوب میشود و عایداتش هم بیشتر میشود بنابراین گمان میکنم بهتر است آقایان موافقت فرمائید که باصل ماده رای بگیریم البته تا عین نظر آقایان را پیشنهاداتی که مربوط است بماده دوم خواهد

نایب رئیس - آقای ملک مدنی

مخالفت با موافق؟

ملک مدنی - مخالفم

نایب رئیس - بفرمائید

ملک مدنی - عرض کنم بیکم مطالبی را باید مجلس در نظر بگیرد و آن این است که جایگاه مجلس برای بازرگانی و استفاده تأسیس نشده (پورسرتیب - برای ضرر هم نشده) برای کارهای ضروری و لازم و مؤثر مجلس شورای ملی این جایگاه بوجود آمده است بنده هم بنحو اداره اش همکاری ندارم آرزو هم عرض کردم که اگر ضرورت دارد يك مدیر فنی که تخصص داشته باشد هیئت رئیسه و کارپردازان محترم که اختیار دارند و منتخب مجلس هستند این در واقع جزء اختیارات آنهاست مثل سایر ادارات دیگر هر طوری که میخواهند اینکار را انجام بدهند بنظر بنده در این موقع مصلحت نیست که ما این کار را بخواهیم بگذاریم بطرز بازرگانی اداره بشود آقایان مگر ما فراموش کرده ایم آنچه که دستگاه ما داریم در مملکت که به صورت بازرگانی اداره می شود همه اش دارد ضرر می دهد الان تمام دستگاههای دولتی ضرر می دهد آقایان تشریف بیاورید در کمیسیون بودجه ببینید صدای همه بلند شده برای اینکه سرپرست و کنترلی ندارند هر از جور کم و زیاد می شود بنده عقیده ام این است که در تمام این مدت مؤسسه مجلس با کمال خوبی انجام وظیفه کرده اند و اگر

نایب رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکرات

رسیده که فرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس - نسبت بماده ۲ بودجه مجلس پیشنهاد کفایت مذاکرات میدهم

دکتر فقهی شیرازی

مخالفی نیست

مغایب و نواقضی دارد بطوریکه آقای میر
اشرافی فرمودند آقایان مختار و مسلط
هستند نواقضش را رفع فرمایند هر کس
خوب است باقی بگذارند هر کس بد است
عوض کنند ما آنچه که جزو وظایف هیئت
رئیس است وارد نمیشویم ولو چون همیشه
در مجلس هر وقتی لازم بوده و مصلحت دیده ام
که بکمطلبی را عرض کنم عقده ام را عرض
که دوام تصور می کنم آقایان اگر توجه
داشته باشند از جهاتی که حالا توضیحش را
لازم نمی دانم این اوراق رسمی و اوراق
بهاداری که می آید اینجا باید یکطوری باشد
که مورد اطمینان و اعتماد باشد این که می
فرمایند اینجا به صورت بازرگانی اداره
شود آخر اینجا یک دستگامی نیست که
بخواهیم اینرا بکنند ازیم در اختیار اشخاصی
که از کنترل مجلس خارج باشد (پورسرتیب -
خارج نیست) بنده این را میخواستم
عرض کنم و البته حاکم بر وضعیت همیشه آراء
اکثریت مجلس شورای ملی است و هر طور
نظرتان هست عمل کنید.

نایب رئیس - اعلام رای می شود
نسبت به پیشنهاد آقای پورسرتیب.

بعضی از نمایندگان - یک مرتبه دیگر
قرائت کنید.

(مجدداً بشرح سابق قرائت شد)

پورسرتیب - ۳ نفر باشد بنده
موافقم.

میر اشرافی - ۳ نفر از
کجا؟

پورسرتیب - از آقایان نمایندگان

نایب رئیس - آقایان توجه فرمایند
زای میگیریم پیشنهاد آقای پورسرتیب
با اصلاحی که بعمل آمده آقایانی که موافقت
قبام فرمایند (عده کمتری برخاستند) رد
شد. پیشنهاد دیگر قرائت می شود
(پیشنهاد آقای دکتر فقیهی شیرازی بشرح زیر
قرائت شد)

ریاست محترم مجلس اینجانب پیشنهاد
می کنم تبصره زیر بماده دوم اضافه
شود.

تبصره - اینجانب پیشنهاد میکنم که
کارمندان و کارگران مجلس اعم از فنی و
اداری مشمول قانون بیمه اجتماعی شوند. دکتر
فقیهی شیرازی.

بعضی از نمایندگان - مخالفی ندارد

نایب رئیس - مخالفی نیست؟ آقای
مؤتمد ماوندی.

مؤتمد ماوندی - آقای دکتر
فقیهی شیرازی باین توجه فرمایند که قانون
کار و بیمه اجتماعی برای کارگران است
نه کارمندان این را هم عنایت فرمایند این
هم در مجلس عمل میشود صندوق تعاون در
بها بخانه مجلس هست (دکتر فقیهی شیرازی -
به صورت ناآهن) و از بودجه مجلس بعنوان
یک نفر ما صدی دوم داده میشود و مطابق
قانونی که در حداد از اختیار است

جناب آقای دکتر مصدق گذشته باین مقدار
صدی دو دیگر هم اضافه شده که باید از
این ما بپردازیم بنابراین پیشنهاد حضرت
مستجاب عالی اجرا شده است.

دکتر فقیهی شیرازی - اگر اجرا
شده بنده حرفی ندارم

نایب رئیس - چون پیشنهاد دیگری
نیست رای گرفته میشود بماده دوم

وکیل پور - یک پیشنهادی بنده
داده بودم

نایب رئیس - آن مربوط بماده
چهارم است آقایانیکه موافقت فرمایند

(اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده سوم
قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده سوم - برای حقوق و هزینه دوازده
ماه سال ۱۳۳۱ اداره روزنامه رسمی کشور
شاهنشاهی ایران مبلغ سه میلیون و سیصد
وسی هزار و دو صد و نود ریال (۳۳۰۰۲۹۰)
مطابق فقرات ۲ و ۱ ضمیمه اعتبار بکار برداری
مجلس داده میشود

نایب رئیس - مخالفی نیست؟

مکی - بنده مخالفم

نایب رئیس - فرمائید

مکی - بنده تصور میکنم وقتی
که ماده سوم را قرائت کردند آقایان به
مبلغی که در این ماده تصریح شده است یا
درست توجه فرمودند و یا اینکه اگر هم
توجه کرده اند درست حساب نکرده اند که
روزی چقدر خرج میشود (اخگر قریب روزی
هزار تومان) بیشتر از هزار تومان میشود
اگر هفته ای سه جلسه مجلس شورای ملی
تشکیل بدهد و تعطیل بر نخورد یک ماه
تعطیل تابستان بیست و پنج روز تعطیل
فروردین و همچنین سایر تعطیلاتی که در
ایام سال هست حساب بکنیم ما بر سر هم
شاید هفته ای دو جلسه بیشتر نداشته باشیم
هفته ای دو تا باین چنین چیزی حساب نکنید
میشود برای هر جلسه سه هزار تومان، آخر
این را چطور میشود واقعا قبول کرد که ما
سه هزار تومان بدهیم برای چاپ یک مجله؛
آنهم فقط برای چاپ ۱۵۰۰ دوپست
تا از این مجله، یک نسخه مجله رسمی را
نشان دادند (پورسرتیب - آنهم هم اش
غلط) حالا غلطش تصحیح یولی که خرج
میشود نمیشود گفت هست آنوقت ما بیستیم
سه هزار تومان بدهیم این مجله را چاپ بکنند
آخر این مجلس در ادوار گذشته هم مجله
رسمی داشته تا دوره پنجم، ششم که بنده
مذاکرات مجلس را دیده ام روی کاغذ بسیار
خوب و پشت جلدی هم داشت عکس در
مجلس را گراور کرده بودند و قدری هم
دقیق بود و بدون غلط چاپ میشد اگر یک
شماره ای اینجا بود بنده من باب مقایسه به
آقایان ارائه میدادم که کاغذش چقدر خوب
بود و با چه نظافتی چاپ میشد و آنوقت ما هر
شماره ای سه هزار تومان بدهیم و اینجور کاغذ

و مجله ای داشته باشیم این یعنی چه؟ بنده
خواستم توجه مجلس را باین موضوع جلب
کنم این است که بنده با این ماده موافق
نیستم و تصور میکنم که همکاران عزیزم اگر
توجه فرمایند این ماده را باخرجهای که شده
است و باین مجله نمیتوانند رای بدهند عرض
دیگری نداشتم

نایب رئیس - آقای بهادری

بهادری - جناب آقای مکی نماینده
محترم در مخالفتی که نسبت بماده سوم
فرمودند که سالی سیصد و سه هزار
تومان مصرف مجله رسمی میشود پریروز
بنظرم تشریف نداشتید عرایضی که بنده
بعرض مجلس رساندم یکی از بهترین دستگام
هائی که الان ما در مجلس داریم و خوب
میچرخد اصافا درائر زحمات دکتر خطیبی
اداره میشود همین مجله رسمی است اطلاعا
بعرض جناب عالی می رسانم که امسال مجله رسمی
صد هزار تومان علاوه بر مخارج در آمد
خالص برای مجلس دارد و این خرج خود
را تأمین میکند اما نسبت بچاپ و نواقضش
البته حق با جناب عالی است امیدوارم که عما
قریب ما بتوانیم مجله رسمی را باین ترتیب
خوبی مطابق نظر آقایان محترم راه بیندازیم
و اینهم صورتی است که صورت در آمدش
ساله روزنامه رسمی است که نمیبخواهم
جزئیاتش را بعرض برسانم میدهم خدمت
جناب عالی که ملاحظه بفرمایید امسال صد و پانزده
هزار تومان این مجله شود ویژه دارد. حالا
بسته بنظر آقایان است

مکی - تمام اعلانات را طبق قانون بزور
باین مجله میدهند

نایب رئیس - پیشنهادی رسیده است
قرائت میشود

(پیشنهاد آقای اخگر
بشرح زیر قرائت شد)

مقام ریاست معظم مجلس پیشنهاد
میکنم ماده سوم راجع باداره روزنامه
رسمی از دستور قارچ شود - اخگر

نایب رئیس - آقای اخگر

اخگر - بعضی از کارها هست که از
نظر پیشرفت یک کاری بدون اینکه در نظر
گرفته شود که این جنبه اقتصادی و تجاری
دارد یا نه عمل میشود مثل چاپخانه مجلس
که این چاپخانه را برای رفع احتیاجات
مجلس درست کرده اند نه برای اینکه با آن
تجارت بکنند این برای همین است که
قوانینی که می آید، صورت هائی که می آید
لواجی که می آید در این چاپخانه طبع میشود
و در دسترس و کلاه گذاشته شود برای
اینکه بتوانند بدون فوت وقت راجع بآن
اطهار نظر بکنند اما اداره روزنامه رسمی
کشور اگر با ما بشود بخواهیم نگاه بکنیم
باینستى روزنامه ای باشد که معشوی کلبه
مسائل رسمی کشور باشد اینطور که نسبت
اگر مقصود این است که روزنامه رسمی

مجلس باشد آنهم که تفصیلش را جناب
مکی خوب فرمودند این کافی و وافی
این مقصود نیست برای اینکه این روز
تأسیس شود تمام مطبوعات را از حق آن
ها محروم کرده اند همه آگهی ها را بالا
موظف کرده اند که باین اداره داده
خود این آگهی ها مبالغ بسیاری باید
دارد و این اداره خوب اداره نمیشود
شده است برای یک عده ای که فقط تبلیغ
که دارد این است که یک عده ای از
نان میخورند و الا یک اداره روزنامه
مجلس که اینهمه از اعلانات پول میگیرد
لااقل باید یک صورت منظمی داشته
این صورت را هم ندارد بنابراین بنده پیشنهاد
کردم که این ماده از دستور خارج
برود و باینکه بوسیله رویش مطالب
شود.

نایب رئیس - جناب آقای اخگر
خواستم تذکر بدهم که جناب عالی تنها
توانید پیشنهاد خروج از دستور بدهید
پیشنهاد خروج را باید ۱۵ نفر امضاء کنند
پیشنهاد سکوت میتواند بدهید

اخگر - خوب پیشنهاد خروج
پیشنهاد سکوت میدهم

مکی - جناب آقای اخگر جناب عالی
ممکن است پیشنهادی بدهید که این موضوع
را دومرتبه بیست رئیس و کار برداری آن
بدهند که برای اصلاحش هر پیشنهادی دارم
بکنند.

میر اشرافی - خودتان آقای مکی
پیشنهاد بدهید

اخگر - منظور بنده این است که
این باب یک بررسی بیشتری بشود یک صورت
پیدا کند که ما اقلایک روزنامه حسابی داشته
باشیم و این خرج را متحمل نشویم و پیشنهاد
خودم رایس میگیرم

نایب رئیس - اعلام رای می کند
بنده است.

مکی - آقای زنک جریمه را بزنید
میر اشرافی - آقای مکی خودتان
پیشنهاد کنید

مکی - الان دارم مینویسم
نایب رئیس - جناب آقای مکی
اعلام رای شده تقاضا میکنم از دادن پیشنهاد
صرف نظر فرمائید

مکی - چشم
نایب رئیس - رای میگیریم بماده
آقایانی که موافقت قبام فرمایند (اکثر
برخاستند) تصویب شد. ماده چهارم
میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده چهارم - بوزارت دارائی
داده میشود مبلغ یک میلیون و چهارصد
ریال از محل در آمد عمومی کشور
هزینه چاپ یکساله (۱۳۳۱) فرهنگ
بکار برداری مجلس بزور از این
تصویب هیئت رئیسه مجلس از دست

مجلس باشد آنهم که تفصیلش را جناب
مکی خوب فرمودند این کافی و وافی
این مقصود نیست برای اینکه این روز
تأسیس شود تمام مطبوعات را از حق آن
ها محروم کرده اند همه آگهی ها را بالا
موظف کرده اند که باین اداره داده
خود این آگهی ها مبالغ بسیاری باید
دارد و این اداره خوب اداره نمیشود
شده است برای یک عده ای که فقط تبلیغ
که دارد این است که یک عده ای از
نان میخورند و الا یک اداره روزنامه
مجلس که اینهمه از اعلانات پول میگیرد
لااقل باید یک صورت منظمی داشته
این صورت را هم ندارد بنابراین بنده پیشنهاد
کردم که این ماده از دستور خارج
برود و باینکه بوسیله رویش مطالب
شود.

نایب رئیس - جناب آقای اخگر
خواستم تذکر بدهم که جناب عالی تنها
توانید پیشنهاد خروج از دستور بدهید
پیشنهاد خروج را باید ۱۵ نفر امضاء کنند
پیشنهاد سکوت میتواند بدهید

اخگر - خوب پیشنهاد خروج
پیشنهاد سکوت میدهم

مکی - جناب آقای اخگر جناب عالی
ممکن است پیشنهادی بدهید که این موضوع
را دومرتبه بیست رئیس و کار برداری آن
بدهند که برای اصلاحش هر پیشنهادی دارم
بکنند.

میر اشرافی - خودتان آقای مکی
پیشنهاد بدهید

اخگر - منظور بنده این است که
این باب یک بررسی بیشتری بشود یک صورت
پیدا کند که ما اقلایک روزنامه حسابی داشته
باشیم و این خرج را متحمل نشویم و پیشنهاد
خودم رایس میگیرم

نایب رئیس - اعلام رای می کند
بنده است.

مکی - آقای زنک جریمه را بزنید
میر اشرافی - آقای مکی خودتان
پیشنهاد کنید

مکی - الان دارم مینویسم
نایب رئیس - جناب آقای مکی
اعلام رای شده تقاضا میکنم از دادن پیشنهاد
صرف نظر فرمائید

مکی - چشم
نایب رئیس - رای میگیریم بماده
آقایانی که موافقت قبام فرمایند (اکثر
برخاستند) تصویب شد. ماده چهارم
میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده چهارم - بوزارت دارائی
داده میشود مبلغ یک میلیون و چهارصد
ریال از محل در آمد عمومی کشور
هزینه چاپ یکساله (۱۳۳۱) فرهنگ
بکار برداری مجلس بزور از این
تصویب هیئت رئیسه مجلس از دست

مجلس باشد آنهم که تفصیلش را جناب
مکی خوب فرمودند این کافی و وافی
این مقصود نیست برای اینکه این روز
تأسیس شود تمام مطبوعات را از حق آن
ها محروم کرده اند همه آگهی ها را بالا
موظف کرده اند که باین اداره داده
خود این آگهی ها مبالغ بسیاری باید
دارد و این اداره خوب اداره نمیشود
شده است برای یک عده ای که فقط تبلیغ
که دارد این است که یک عده ای از
نان میخورند و الا یک اداره روزنامه
مجلس که اینهمه از اعلانات پول میگیرد
لااقل باید یک صورت منظمی داشته
این صورت را هم ندارد بنابراین بنده پیشنهاد
کردم که این ماده از دستور خارج
برود و باینکه بوسیله رویش مطالب
شود.

نایب رئیس - جناب آقای اخگر
خواستم تذکر بدهم که جناب عالی تنها
توانید پیشنهاد خروج از دستور بدهید
پیشنهاد خروج را باید ۱۵ نفر امضاء کنند
پیشنهاد سکوت میتواند بدهید

اخگر - خوب پیشنهاد خروج
پیشنهاد سکوت میدهم

مکی - جناب آقای اخگر جناب عالی
ممکن است پیشنهادی بدهید که این موضوع
را دومرتبه بیست رئیس و کار برداری آن
بدهند که برای اصلاحش هر پیشنهادی دارم
بکنند.

میر اشرافی - خودتان آقای مکی
پیشنهاد بدهید

اخگر - منظور بنده این است که
این باب یک بررسی بیشتری بشود یک صورت
پیدا کند که ما اقلایک روزنامه حسابی داشته
باشیم و این خرج را متحمل نشویم و پیشنهاد
خودم رایس میگیرم

نایب رئیس - اعلام رای می کند
بنده است.

مکی - آقای زنک جریمه را بزنید
میر اشرافی - آقای مکی خودتان
پیشنهاد کنید

مکی - الان دارم مینویسم
نایب رئیس - جناب آقای مکی
اعلام رای شده تقاضا میکنم از دادن پیشنهاد
صرف نظر فرمائید

مکی - چشم
نایب رئیس - رای میگیریم بماده
آقایانی که موافقت قبام فرمایند (اکثر
برخاستند) تصویب شد. ماده چهارم
میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

مکی - بنده اخطار دارم
نایب رئیس - راجع بچه ماده ای؟
مکی - الان عرض میکنم همان ماده ای که مربوط به پیشنهادات است
خسرو افغانی - اخطار مقدم است

پارسا - آقا بنده خیلی وقت است که اجازه خواسته ام

نایب رئیس - آقای مکی

مکی - طبق ماده پیشنهادات پیشنهاد باید متناسب با موضوع باشد سه پیشنهاد داده شده یکی متعلق با آقای حاج سید جواد است که می گویند بنمایند معجانی داده شود، یکی پیشنهاد آقای ملک مدنی است که باید بدانشکده ها و دبیرستانها معجانی داده شود یکی هم پیشنهاد آقای کهبد است که بازور و اجبار مردم داده شود

(کهبد - اجبار نیست) این برخلاف قانون اساسی است (میر اشرافی - استدعا میکنم اسم قانون اساسی را نبرید) در دوره بیست و سه ساله مجلس ایران امروز بود که بکارمندان بزور می دادند حالا هم مجلس شورای ملی میخواهد آن عمل را تکرار بکند و این همان عمل دیکتاتوری است یعنی ندارد اولاً از این کتاب از هر جلد آن در حدود چهار هزار شماره بیشتر چاپ نمی شود، مثلاً فرمان سرهنگها، وزراء، معاونین و کارمندان از رتبه ۸ - بیلا را حساب کنید به بیند چقدر می شود ۵ هزار نفر از رتبه ۸ بیلا هست از کجا می تواند احتیاجات این اشخاص را تأمین کند که همه اینها کتاب بدهند و آنهمی بازور چرا ۲ بیک نفر رتبه ۹ که نزدیک ۶۰ سال دارد و موقع بازنشسته شدن او است چند جلد از این کتاب را میدهد چند جلد هم که مرتب در میان این را بزور میدهد قبول میکنند فردا که بازنشسته شد دیگر نمیکرد تکلیفش چه میشود یا اگر مرد این کتابها دیگر ارزش ندارد برای این که دوره های این کتاب که معلوم نیست چند جلد است هزار جلد است دو هزار جلد است همینطور هر چند وقت یک جلد از آن بیرون می آید (صحیح است) و بعلاوه این تحصیل است و برخلاف حق است و حالا بنده از اخطار قانونی استفاده میکنم و عرض میکنم که اصلاً طرح این پیشنهادات چون مخالف قانون اساسی و آئین نامه است در مجلس جایز نیست (دکتر سنجابی - صحیح است)

نایب رئیس - بنظر بنده هم این پیشنهادات خرج است و تحصیل و استنباط بان رأی گرفت

دکتر کزبان - بنده پیشنهادی دارم
ملک مدنی - پیشنهاد بنده که تحصیل نبود اجازه بفرمائید توضیح بدهم
نایب رئیس - دیگر توضیح ندارد

ملک مدنی - اجازه بفرمائید پیشنهاد بنده ارتباطی با پیشنهاد آقای کهبد نداشته است بنده پیشنهاد دارم که هیئت رئیسه معاز باشد برای این کتابهایی که در انبار دارد فاسد و خراب میشود فکری بکند با پیشنهاد بنده هم همه مجلس موافق است رأی بگیرید

نایب رئیس - به پیشنهاد آقای ملک مدنی رأی گرفته میشود یک مرتبه دیگر فرائت میشود آقایان توجه کنید (شرح زیر خوانده شد)

هیئت رئیسه مجلس شورای ملی معاز است یک دوره از کتاب فرهنگ دهخدا برای دانشکده ها و دبیرستانها و کتابخانه های ملی بنام مجلس شورای ملی اهداء نماید

کهبد - این جا نوشته اند (معجانی) وقتی که معجانی شد پیشنهاد خرج است

نایب رئیس - آقای نبوی بفرمائید

نبوی - این کتاب فرهنگ دهخدا کتاب نفیسی است بنده هم عرض کردم که این کتاب باید چاپ بشود و از مقام فرهنگی ایشان تقدیر بعمل بیاید فروش این کتاب مشکلی ندارد باید همانکاری را که سایرین میکنند آقایان کارپردازان مجلس هم از حث چاپ و طبع و فروش میگردند بخود بنده عمده کثیری مراجعه کرده اند و گفته اند این کتاب را بچه طریق میشود تحصیل کرد و در دسترسند که بخردند اگر هیئت رئیسه اقدام میکرد و این کتاب را بکتابخانه های معتبر این شهر میفرستاد و فعالیت میکرد حتماً تمام نسخ این کتاب بفروش میرفت آقا این کتاب را بنده باید معجانی داد و نه همانطور که جناب آقای مکی توضیح دادند میشود بزور باشخاص تحصیل کرد هیچ کتابی را نمیشود بزور مردم تحصیل کرد که بیایند کتاب بخردند این کار نه شأن مجلس است نه شأن آقای دهخدا پس بعقیده من برای این که یک راه حلی پیدا بشود که در انبارها نبوسد باید برای دانشگاه فقط چند جلد معجانی فرستاد زیرا فرقی بین دانشگاه و سایر دستگاههای عمومی مملکت نیست خرج چاپ این کتاب از اعتبار این پولی است که از این مملکت تهیه شده و از عایدات دولتی است و بقیه را هم باید در کتابخانه ها در دسترس مردم گذاشت که حتماً بخردند و من از جناب آقای ملک مدنی استدعا میکنم پیشنهادشان را باین صورت تنظیم بکنند و مجلس هم بآن رأی میدهد که صرفاً برای دانشگاه و دانشکده معجانی بفرستند بقیه را هم بفروشند به کتابخانه ها و نباید بکنی معجانی داد و این که بزور تحصیل اشخاص کرد

نایب رئیس - آقایان کارپردازان موافقت؟

میر اشرافی - اصلاح کردند
مکی - دبیرستانهای کامل متوسطه نوشته شود

نایب رئیس - آقای دکتر بقائی

دکتر بقائی - عرض کنم اینجا بحث زیادی راجع فرهنگ دهخداست متأسفانه در یک قسمت هائی آقایان آنطوریکه لازم بود توجه نکردند و آن این بود که ابتدا توجه بکنند از آنچه که چاپ شده چقدر موجود است بصرف اینکه بگوئیم انبار پر شده است این صحیح نیست سری اولی که از این کتاب چاپ شده است تقریباً با تمام رسیده است و این نکته را هم باید در نظر گرفت که چاپ این کتاب هنوز تمام نشده این یک دوره است که شاید ۸۰۰۲۰ جلد میشود باین جهت هم ضروری ندارد که این دوره ها همینطور در مجلس محفوظ بماند منتهی پیشنهادی که ممکن است منطقی باشد این است که انبار خشک نهو به شده صحیح بسازند که برای بدها محفوظ بماند برای اینکه آقایان محترم بکنند شان بخاطر دارند و اشخاصی هم که در آن زمان نبودند آثارش را دیده اند در زمان مرحوم مظفرالدین شاه

نایب رئیس - باید رأی بگیریم به پیشنهاد آقای ملک مدنی

میر اشرافی - آقای رئیس پیشنهاد آقای کهبد از همه جا معتز است و بنده قبول دارم

نایب رئیس - آقای ملک مدنی به پیشنهاد شما رأی بگیریم یا پس بگیریم؟ (ملک مدنی - پس نمیگیرم)

یک مرتبه دیگر پیشنهاد آقای ملک مدنی فرائت میشود (شرح سابق فرمایش شد)

مکی - کتابخانه های ملی هم اضافه شود

خسرو افغانی - این هم که پیشنهاد خرج است

شهبستری - ملی خیر کتابخانه های عمومی خیلی فرق میکنند کتابخانه های عمومی با ملی

پورسر قیپ - عرض معجانی (اهداء) نوشته شود چون هدیه میکنند

نایب رئیس - با اجازه آقایان ده دقیقه تنفس داده میشود

(ده دقیقه قبل از ظهر مجلس به عنوان تنفس تعطیل مجدداً ۱ دقیقه بعد از ظهر تشکیل گردید)

نایب رئیس - مجدداً پیشنهاد آقای ملک مدنی با املاحاتی که شده فرائت میشود

(شرح ذیل فرائت شد)

هیئت رئیسه مجلس شورای ملی معاز است یک دوره از کتاب فرهنگ دهخدا برای دانشکده ها و دبیرستانها و کتابخانه های ملی بنام مجلس شورای ملی اهداء نماید

نایب رئیس - آقایان کارپردازان موافقت؟

میر اشرافی - اصلاح کردند
مکی - دبیرستانهای کامل متوسطه نوشته شود

نایب رئیس - آقای دکتر بقائی

دکتر بقائی - عرض کنم اینجا بحث زیادی راجع فرهنگ دهخداست متأسفانه در یک قسمت هائی آقایان آنطوریکه لازم بود توجه نکردند و آن این بود که ابتدا توجه بکنند از آنچه که چاپ شده چقدر موجود است بصرف اینکه بگوئیم انبار پر شده است این صحیح نیست سری اولی که از این کتاب چاپ شده است تقریباً با تمام رسیده است و این نکته را هم باید در نظر گرفت که چاپ این کتاب هنوز تمام نشده این یک دوره است که شاید ۸۰۰۲۰ جلد میشود باین جهت هم ضروری ندارد که این دوره ها همینطور در مجلس محفوظ بماند منتهی پیشنهادی که ممکن است منطقی باشد این است که انبار خشک نهو به شده صحیح بسازند که برای بدها محفوظ بماند برای اینکه آقایان محترم بکنند شان بخاطر دارند و اشخاصی هم که در آن زمان نبودند آثارش را دیده اند در زمان مرحوم مظفرالدین شاه

نایب رئیس - آقای دکتر بقائی

دکتر بقائی - عرض کنم اینجا بحث زیادی راجع فرهنگ دهخداست متأسفانه در یک قسمت هائی آقایان آنطوریکه لازم بود توجه نکردند و آن این بود که ابتدا توجه بکنند از آنچه که چاپ شده چقدر موجود است بصرف اینکه بگوئیم انبار پر شده است این صحیح نیست سری اولی که از این کتاب چاپ شده است تقریباً با تمام رسیده است و این نکته را هم باید در نظر گرفت که چاپ این کتاب هنوز تمام نشده این یک دوره است که شاید ۸۰۰۲۰ جلد میشود باین جهت هم ضروری ندارد که این دوره ها همینطور در مجلس محفوظ بماند منتهی پیشنهادی که ممکن است منطقی باشد این است که انبار خشک نهو به شده صحیح بسازند که برای بدها محفوظ بماند برای اینکه آقایان محترم بکنند شان بخاطر دارند و اشخاصی هم که در آن زمان نبودند آثارش را دیده اند در زمان مرحوم مظفرالدین شاه

نایب رئیس - باید رأی بگیریم به پیشنهاد آقای ملک مدنی

میر اشرافی - آقای رئیس پیشنهاد آقای کهبد از همه جا معتز است و بنده قبول دارم

نایب رئیس - باید رأی بگیریم به پیشنهاد آقای ملک مدنی

میر اشرافی - آقای رئیس پیشنهاد آقای کهبد از همه جا معتز است و بنده قبول دارم

نایب رئیس - باید رأی بگیریم به پیشنهاد آقای ملک مدنی

دو جلد تفسیر ابوالفتوح رازی چاپ شده بود و همانطور در انبارها مانده بود تا موفقی که ده بانزده سال پیش اقدام بچاپ طب آن شد و آنرا در دسترس مردم گذاشتند و تقریباً دوره کامل آن بدست آمد نهایت چون در تصحیح این جلد های آخری که چاپ شده بود وقت لازم نشد این دوره ناقص شد این کتاب البته چاپش شاید تا بیست سال ۱۰ سال دیگر طول بکشد و یک نکته را هم آقایان تذکر ندادند و آن اینست که در تحت نظر حضرت آقای دهخدا یکمده از جوانهای بسیار فاضل و فهمیده این مملکت چندین سال است مشغول کار هستند و بروش ایشان آشناسده اند و مرتباً هم دارند کار میکنند و این کتاب ناقص نماند کوچکترین نگرانی نیست ولی یک نکته ای هم هست و آن اینست که باین قبیل پیشنهادات که این جلد های اول که چاپ شده بخش بشود جلد های بعد که از طبع بیرون می آید دوره های آن ناقص می ماند الان به طوریکه بنده اطلاع دارم برای قسمت اولش باید فکر تجدید چاپ بشود آن جلد هاییکه اول چاپ شده است تقریباً تمام شده است

باین جهت بنده خواهش میکنم این پیشنهادات چه راجع بفروش اجباری که شایسته مجلس نیست چه راجع باهداء معجانی اینها مسترد بشود و بهمین رویه که تا بحال عمل شده ادامه پیدا کند که کلیکیون ناقص نشود برای اینکه وقتی اهداء کردند دوره ناقص آنها می ماند و دوره های بعدش هم بدست کسی نمی رسد چون وقتی بزور بکسی دادند علاقه ندارد که بقیه را بخرد و طبعاً از بین میرود در صورتیکه کسیکه واقعاً علاقه مند است آمده و خرید و مواظب هستند می آیند بقیه آنرا هم میخرند و کسیکه علاقه مند نیست نمی آید دوره های بعد آنرا بخرد و ناقص می ماند بنابراین خواهش میکنم آقایان پیشنهادات خودشانرا مسترد بفرمایند و توجه بکنند یک انبار های خشک خوبی برای نگاهداری این کتابها بسازند این کتاب ۵۰ سال اگر بماند دارای یک ارزش فوق العاده ای است و نباید بهیچوجه ما در این قسمت جنبه مالی فعلی را در نظر بگیریم

عاهری - ماده ۲۷ آئین نامه را استدعا میکنم فرائت بفرمائید

ملک مدنی - اجازه بفرمائید؟

نایب رئیس - توضیح مجدد لازم ندارد رأی بگیریم پیشنهاد آقای ملک مدنی آقایانیکه موافقت قیام بفرمایند (هدیه کمی برخواستند) تصویب نشد پیشنهاد آقای کهبد هم مجدداً فرائت میشود مشابه این است

کهبد - اجازه بفرمائید توضیح بدهم

نایب رئیس - مشابه همان پیشنهادی است که کرد شد

کهبد - بنده پس بگیرم ولی مشابه آن نیست

نایب رئیس - پیشنهاد آقای کهبد

میشود (شرح زیر قرائت شد)
 پیشنهاد میکنم فرهنگ دهخدا باقیمت در دسترس خریداران قرار گیرد.
نایب رئیس - پیشنهاد آقای اخگر شاه آن است بفرمائید
جلالی - **گریبی** - آقای اخگر
اخر - مطالبی که مطرح می شود مرور زمان هدفش را کم میکند هدف پس از اینکه این کار را شروع کرد این که این کتاب در دسترس مردم قرار گیرد از آن استفاده میکنند برای اینکه کار بکنند نبود برای تجارت و کاسبی که آن استفاده کنند که نبود هدف اصلی این بود این کتاب چاپ شود تا مردم بتوانند از آن استفاده کنند اگر بگوئیم که مجانی بود بهمند درست نیست برای اینکه چیز را همه میخواهند و کم میآید و هر قدر بکنند باز کم میآید اگر بخواهیم بگوئیم با زور و با اجبار مردم بفروشد این درست نیست و غلط است اگر منظور ملی را در نظر بگیریم هدف اولیه را فراموش کرده باشیم هدف اولیه آن این بود که کتاب بواسطه این که مفید است در دسترس طالبین قرار بگیرد و باید در نظر بگیریم تا حالا فرمودند ۱۴ جلد چاپ شده اینجا گفته شد که شاید جمع آن ۸۰ جلد شد در خارج بنده شنیدم که اصلا معلوم است چند جلد است و ممکن است ۲۰۰ جلد باشد ممکن است صد جلد باشد اگر بنا باشد به حالا باشد هیچکس عهده دار خرید کتاب نمیتواند باشد اگر صد جلد باشد مدی ۱۰ تومان آنرا حساب میکنیم هزار مان باید بدهد تا یک دوره کامل از این کتاب ردا داشته باشد (دکتر سنجابی - نمی رود آقا) و این عملی نیست با در نظر گرفتن این که بسیاری از اشخاص که می خواهند تحصیل کنند دارای ثروت و مکنند استند که بتوانند برای دوره یک کتاب از تومان پول بدهند و برای اینکه هدف از این نبود این است که هیئت رئیسه قیمت بکنی برای این کتاب معین کند که بفرمان دانش بتوانند از آن استفاده کنند
دکتر طاهری - آقای رئیس ماده ۱۲ این نامه را هم در نظر بگیرید
نایب رئیس - آقای دکتر فلسفی
دکتر فلسفی - تمام اهمیتی که برای فرهنگ دهخدا قائلیم برای این است که مردم از آن استفاده کنند (ملک مدنی - رای مجلس نشان داد که نمیتوانند استفاده بکنند) اما راجع به کتاب موجود از جلد اول ۲۵۴ جلد موجود است جلد دوم ۲۹۳ جلد موجود است (دکتر - ای چند جلد چاپ شده است) این صورتی است که بنده الان خواستم و فرستاده اند ۱۰ جلد چاپ شده است ۲۵۴ جلد از جلد اول مانده است از جلد دوم ۲۹۳ جلد

مانده است با ۲۹۴۸ جلد مانده (دکتر بقائی اینصورت نیست) (زهری - این اشتباه است) این صورتی است که از اداره حسابداری داده اند ۲۵۴۰ جلد از اول مانده (دکتر سنجابی - خیلی خوب هزار جلد فروش رفته) زهری - نیست آقا (الان پرسیدم) اصلا فرض از این فرهنگ و این زحمتی که کشیده شده برای این است که مردم استفاده بکنند و این هم پیشنهاد بنده است که قیمت را نازل کنند که همه بتوانند از آن استفاده کنند و اگر هم یک روزی احتیاج پیدا شد آنطور که میفرمائید ناقص می ماند باز هم چاپ میکنند ولی امروز ما بیاییم یک عده ای را معلوم بگذاریم که بعد مبادی یک عده ای دیگر محتاج بشوند بنده معتقدم با پیشنهاد آقای اخگر میشود موافقت کرد که قیمت را نازلتر کنند در دسترس عامه قرار بگیرد و اصلا بحث در فرهنگ دهخدا برای این است که مردم از این اثر ذوقیقت استفاده کنند
نایب رئیس - آقای پارسا بفرمائید
دکتر سنجابی - بنده قبلا اجازه خواستم
نایب رئیس - خیر ایشان مقدم هستند
پارسا - یکی از مظاهر تمدن و تعالی هر مملکت احترام ببیشوایان علم و ادب است که العمدالله تعالی همینطور که مشهود است همه آقایان نمایندگان وقتی صحبت درباره شخصیت استاد بزرگی مثل دهخدا میشود متفق علیه هستند (صحیح است) و راجع باین فرهنگ هم بنده علی الاصول گمان میکنم یکی از بزرگترین کارهایی که مجلس شورای ملی در این باب اقدام کرده است و شروع نموده همین کار است و نباید این موضوع را ما تنها در این جا فقط از نظر مادی مطرح کنیم چون هم دون شان مؤلف عظیم الشان این فرهنگ است و هم این کتاب اهمیتش بقدری است که نباید اصلا مادیات را در آن دخالت داد و این که جناب آقای اخگر فرمودند قیمتش را کنترل بدهیم بنده خیلی عذر میخواهم گمان نمیکنم فرمایش آقای اخگر اینجا جایش باشد این یک موضوعی است که هیئت رئیسه خودش باید بنشیند و قیمت آن را دقیقاً در نظر بگیرد و با این استدلال متنی هم که جناب آقای دکتر بقائی فرمودند بنده هم استدعا دارم از لحاظ اهمیت و عظمت این شاهکار و از لحاظ احترام بمقام علم و ادب این استاد بزرگوار اصولاً از این پیشنهاد حاضر نظر بشود و خود هیئت رئیسه در این باب فکری بکند (صحیح است)
نایب رئیس - آقای اخگر پس میگیرید؟
اخر - در صورتی که در هیئت رئیسه در این باب مطالعه بشود بنده عرضی ندارم پس میگیرم (احسن است)
نایب رئیس پیشنهاد دیگری فرانت میشود
 (شرح ذیل قرائت شد)

ایشان پیشنهاد می کنند تبصره ذیل بماده مورد بحث اضافه شود تبصره بکار برداری مجلس شورای ملی اجازه داده می شود مجلدات فرهنگ دهخدا که تا کنون از چاپ خارج شده و مجلداتی را که در آتیه از چاپ خارج خواهد شد بخیریدارانی که اعتبار پرداخت آنها مسلم باشد با قسط ۲۴ ماهه بفروش برساند.
دکتر کیان
نایب رئیس - آقای دکتر کیان بفرمائید
دکتر کیان - بطوریکه آقایان محترم مستعرض هستند عده ای از این کتاب بقدر کافی فعلا در چاپخانه موجود است از جلد اول که بیشتر از همه مصرف شده است بیشتر از ۲۷۰۰ تا ۸۰۰ جلد موجود است و مجلدات بعد هم به ترتیب چاپ می شود قدر متقین این است که چاپ این فرهنگ هم بقیمت زیادی تمام می شود و نمی شود اصلا قیمت آن را ارزان کرد برای اینکه قیمت باید متناسب با مخارج طباعت باشد ولی از طرف دیگر اشخاصیکه طالب علم و ادب و جوایب تحصیلات و اطلاعات هستند غالباً از اشخاصی هستند که دارائی زیاد و وجوه کافی در اختیارشان نیست که بکرتبه یک مبلغ زیادی را صرف خرید کتاب بنمایند باین جهت هم از این نقطه نظر که این مجلدات در دسترس اشخاص و طالب علم و ادب قرار بگیرد و بکرتبه مبلغ کزافی را نمی توانند صرف خرید یک چیز غیر لازم زندگیشان بکنند برای اینکه محضورشان از لحاظ قیمت رفع شود بنده پیشنهاد کردم که کار برداری مجلس شورای ملی بتواند با قسط ۲۴ ماهه این مجلداتی که فعلا چاپ شده است و با مجلداتی که بتدریج بعداً چاپ میشود با اشخاصیکه اعتبار آنها مسلم باشد بفروشد و این کار این تاحدی سبب اشاعه این کتاب و در دسترس گذاشتن آن برای مردم می شود در عین حال ضرری هم بخزانه دولت نمی خورد و انبار هائی هم که از این کتابها مملو است تهی خواهد شد و بنظر بنده اگر آقایان باین پیشنهاد موافقت بفرمایند تا حدی رفع اشکال از لحاظ فروش رساندن و در دسترس گذاردن این کتاب نفیس شده است حالا بسته بنظر آقایان است.
نایب رئیس - آقای میر اشرفی
میر اشرفی - بنده راجع به فرهنگ دهخدا آنچه که باید عرض آقایان برسانم رسانیدم و همه آقایان هم معتقد هستند که این فرهنگ دهخدا باید در دسترس مردم قرار بگیرد حالا نحوه توزیعش را باید مجلس شورای ملی معین بکند چون کار برداری مجلس و هیئت رئیسه حق ندارد که از قیمت آنها کم بکنند یا اینکه مجانی بکسی بدهد این معجزش را آقایان نمایندگان بیک راهی تهیه بفرمایند که در اختیار کار برداری و

هیئت رئیسه باشد و بتوانیم این فرهنگ دهخدا را در دسترس مردم قرار بدهیم
اخر - مجلس که قیمت معلوم نکرده که بگوید تخفیف بدهد
میر اشرفی - و اما علت اینکه بنده مخالفت کردم با این موضوع برای بیان یک مطلبی است که خیلی اساسی است و آن عبارت از این است که در جریان این روزها حوادثی پیش می آید که ما ناگزیریم این حوادث را بعرض مجلس شورای ملی برسانیم البته آقایان اطلاع دارند که دیروز شایع شد که سر لشکر زاهدی را بازداشت کردند
پارسا - این مربوط به فرهنگ دهخدا نیست
میر اشرفی - مربوط به ملت ایران است
نایب رئیس - آقای میر اشرفی توجه بفرمائید این مطلب مربوط بموضوع نیست تمنی دارم راجع باین موضوع نفرمائید
دکتر شایگان - قبل از دستور بفرمائید
میر اشرفی - هزار مرتبه آقایان تشریف آوردید اینجایک مسائلی که مربوط بآن موضوع نبوده است فرمودید بنده هیچ اعتراضی نکردم خود حضرتعالی تشریف آوردید جناب آقای مهندس رضوی تشریف آوردند اینجاراجع بموضوع شبلیات مخالفت کردند و یک بحث مفصلی فرمودند تمام این ابواب را خود آقایان مفتوح فرمودید اگر خودتان استفاده بفرمائید هیچی ندارد اگر کسی بخواهد استفاده کند اعتراض میفرمائید
نایب رئیس - برای روز یکشنبه قبل از دستور اسم نویسی بفرمائید
میر اشرفی - بنده فقط دو کلمه عرض دارم بنده عرضم این است که آقای سر لشکر زاهدی بموجب ماده قانون حکومت نظامی بازداشت شده است و خود سخنگوی دولت هم گفت که بازداشت ایشان بموجب ماده است انتظار داریم که زودتر رفع توقیف از ایشان بشود و تمام بشود برای اینکه این سر لشکر زاهدی از کسانی است که سابق هم در زندان انگلیسها بوده و یکی از عناصری بوده که پایه های این نهضت ملی را بوجود آورده (صحیح است) یعنی ایشان رئیس شهربانی بودند که آقای دکتر بقائی و آقای مکی و آقای حائری زاده در زندان بودند ما همه روزنامه نویسا در عسرت و بدبختی بودیم آقای مصطفی کاشانی سر آقای کاشانی در زندان قصر بودند در چنین روزهای رئیس شهربانی شد و انتظامات تهران را حفظ کرد و صندوقهای ملت ایران را نگهداری کرد تا اینکه این آقایان جبهه ملی انتخاب شدند و این نهضت ملی را پایه اش را ایشان گذاشتند عرض دیگری ندارم
نایب رئیس - آقای پارسا بفرمائید

ندارید؟

بهادری - خیر آقای میراشرافی صحبت کردند

نایب رئیس - آقای دکتر بقائی

دکتر بقائی - با کمال تأسف

باید عرض کنم که پیشنهاد همکار عزیز ما

جناب آقای دکتر کیان هم مشمول همان

پیشنهاد های دیگر است چون اهل کتاب

سه دسته هستند اکثریت فریب با اتفاق آنها

مردمانی هستند و بی پول که نمی توانند

کتاب بخرند و لو با قسط ۸ گانه یک دسته

خیلی خیلی معدود هستند که می توانند کتاب

تهیه بکنند بودجه اش را دارند و یک دسته هم

حدوسط آن کسانی هستند که بودجه ندارند

ولی از لحاظ عقیده بکتاب دارند بهر بدبختی

و فلاکمی که باشد پول تهیه میکنند و می

خرند (دکتر فقهی شیرازی - اکثریت بنا

آنهاست که ندارند) اکثریت با آنهاست

است که پول ندارند اصلاً کتاب بخرند آن

هایی که می توانند قسطی و به تدریج بخرند

پیشنهاد قسطی که شام فرمودید اقساط ۲۴

گانه که سهل است این کتاب را با قسط

۲۶ گانه هم نمی توانند بخرند برای اینکه

یک جلد که نیست جزوه جزوه درمی آید هر

کس می تواند جزوه ای که درمی آید ده تومان

۵ تومان بدهد یک جلدش را بخرد و اینجانب

نهادی که آقای اخگر فرمودند که این اگر

صد جلد شد جلدی ده تومان میشود هزار تومان

و کسی نمیتواند بخرد - آقای آنکسی که کتاب

میخواهد بخرد پولش را فراهم میکند میخورد

ارزان بفروش برود با این موضوع بنده صد

در صید مغالقم ما شواهدی داریم

مرحوم علامه معتمد قزوینی

با مرحوم دکتر فنی یک دیوان حافظ تصحیح

کردند و چاپ شد چون آنها هیچکدامشان

قصد استفاده مادی نداشتند قیمتش را برای

این ارزان گذاشتند ۲۵ ریال یاسی ریال

(دکتر شایگان و مکی - سی ریال) برای

اینکه نمی خواستند استفاده مادی بکنند

نتیجه این شد که یکمده از کتاب فروشها تمام

اینهارا خریدند و گذاشتند آنجا و بعد از این

که نایاب شد جلدی ۱ تومان فروختند الان

جلدی ۱۰ تومان کمتر شما پیدا نمیکند توی

تمام کتاب فروشها هم هست این فرهنگ هم

اگر قیمتش را بیاورید پانزده سناً همانطور

خواهد شد این کتاب فروشها بیکه سرمایه داشته

باشند چند هزار تومان قبلاً می گذارند کنار

میخرند آن چند جلد را وا حاکم میکنند و

آن اهل کتابیکه شماسنگش را پسند میزند

هوس هزار تومان پنجهزار تومان باید برای

خریدن کتاب بدهد باین جهت بنده استدعا دارم

از آقایان محترم که این روبره عمل فرهنگ

ده خدا را اجازه بدهند بهین ترتیبی که عمل

شده بعداً هم عمل بشود و فقط اگر میخواهند

اصلاحی بشود پیشنهاد بدهند که انبارهای

اضافی ساخته بشود که از رطوبت و موش

محفوظ بماند

نایب رئیس - پیشنهاد هم آقای

مکی داده اند که قرائت میشود ممکن است

میخواهند بکنند زیرا در مجلس این قدر روی

فرهنگ ده خدا بحث کردن اصلاً شان ده خدا

نیست که روی فرهنگش این قدر بحث بشود

اماهلت اینکه بنده بایشنها آقای ملک مدنی

مخالفت کردم این بود که اول بنده

مصمم بودم که رای بدهم که بدبیرستانها و

دانشکده ها داده بشود بعد معلوم شد بدبیرستان

های یک کلاس دو کلاس سه کلاس چهار

کلاس و پنج کلاس و شش کلاس هم داریم

تعدادش هم زیاد است از این کتابها هم یک

مقدار زیادی نیست آمار صحیحی هم نداریم

بلکه تعداد دبیرستانها بیش از تعدادی باشد

که این کتاب الان وجود دارد آنوقت یک

فرهنگ بدین نفیسی را در دبیرستانهای یک

کلاس بدون جهت انداخته ایم و تلف خواهد

شد ولی وقتی بهیئت رئیسه ما اختیار دادیم

آنها آمار میخواهند چند دبیرستان شش کلاس

هست چند دانشکده درمرکز و چند دانشکده

در خارج از مرکز داریم چند کتابخانه ملی

درمرکز داریم که مرکز در اینجا استفاده

میکند و چند کتابخانه ملی در شهرستانها

هست که مورد استفاده عموم است اینها را

صورت میخواهند با یک دقتی رسیدگی

میکند تعداد کتاب را مقایسه میکنند با توقعاتی

که هست با تقاضائی که شده برای کتاب

همچنین برای آینده هم یک مقداری از این

کتاب را باید نگاهدارند دوره های آینده

که چاپ می شود باید ناقص نباشد

برای اینکه یک کسی ممکن است ده سال

که او علم کرد برای لغت نامه در زبان

افتاده است که لغتنامه را بعضی با شتاب فرهنگ

بگویند والا فرهنگ در لغت بمعنی کتاب است

نیست اینکه عرض کردم وسیله اساسی برای

حفظ زبان نوشتن لغت است علتش این

است که در السنه ای که کتاب لغت نباشد کار

اهل فضل کار مؤلفین کار مصنفین بسیار دشوار

است یعنی هر مؤلف و مصنفی دو کار دارد

یکی این است که در رشته خود تخصص پیدا

کند و یکی دیگر این است که برای از این

مطلب بایستی تخصص بکند بعد از این

بکند کلمه و لغت پیدا بکند بعد از این

لغتی در زبان نوشته شد این راحت دوم

دوش مؤلفین و مصنفین برداشته می شود

کتبی که بعنوان لغت در زبان فارسی نوشته

شده است تا بحال باین شکل بود

که در آنجا فقط لغات مشکله را مینوشته اند

یعنی لغتها بیکه فارسی و همچنین لغتها بیکه

عربی برای اسان عرب نوشته شده است

محدود است بلغات معینه ای نه در ادبیات

عرب نه در ادبیات فارسی لغت را بعنوان

لغت اروپائی کسی تدوین نکرده است

اروپائیها وقتیکه لغت تدوین کرده اند تا

لغاتی که در یک زبان هست تدوین کردند

اند در صورتیکه لغت نویسی در

زبان عرب و بعد ها در زبان فارسی محدود

بوده است بلغات مشکله اینکار را ده خدا

در باب لغت فارسی انجام داده یعنی

این لغتی که نوشته است در حقیقت معجزه

موضوع دیگر را جمع باینکه هر طور شده

و باقیش را بالا و پایین ببرند هر کاری که

نوشته و اسمش را فرهنگ گذاشت اسمی را

باین کار نکرد کسی از در راه قدرت این

بود که این لفت را چاپ کند
 انقاصی که با خود دهخدا
 نظر دارند میتوانند از اوسوال کنند که چه
 توانی برای صلی شدن این لفت منتشر اشیدند
 که طبع و توزیع نشود بعد از اینکه
 این مختصر را در باب این لفت عرض کردم
 مطالب همان است که آقای دکتر بقائی در
 یک کتاب گفتند و آن این است که بسیار
 چیز مضحکی است که یک مؤسسه عالی مقامی
 بگوید چون ما جانداریم اینها را حفظ کنیم
 آن را غرما کنیم این چیز بسیار مضحکی
 است اینها مثل در و مرجان است نباید کسی
 بگوید چون من وسیله نگاهداری آن را
 ندارم میدهم بدمم و اگر اینطور باشد
 دست مستعفی نمیرسد تنها چیزی که
 میتوان بنظر میاید همان پیشنهادی است که
 کردند و آن عبارت از این است که یک
 بار خشکی که بید و موش و غیر ذلک بآن
 نتواند زبان برساند باید ساخته شود و مخارج
 ساختن این ابزار هم از ده هزار تومان
 تجاوز نمیکند یک لفتی را که در سال فریب
 ده و پنجاه هزار تومان خرجش میشود برای
 این یک انباری که ده هزار تومان خرجش
 میشود سازند و آنجا آنرا نگاهداری کنند بعد
 هم این کتاب بایستی که تجلید بشود و
 معافی بشود که نگاهداری آن آسان بشود
 البته بعضی از مجلدات هست که برای تجلید

حاضر شده یعنی اندازه اش بقدری است که
 میشود در بین الدفین یعنی بین دو تا مقوا
 بگذارند بعضی هنوز بآن اندازه نرسیده
 ممکن است آن قسمت هائیکه باین اندازه
 رسیده است جلد کنند برای
 اینکه نگاهداری آن آسان بشود بنده
 مثل حرز جواد نام قسمتهای این لفت را
 که خرده خرده طبع میشود همیشه همراه
 دارم که وقتی مشکلی برآیم پیدا می شود
 مراجعه کنم که به بینم این مشکل را این
 مرد نامی برآیم حل کرده یا نه؟ برای اطلاع
 آقایان عرض میکنم که از (الف) شش
 جلد بزرگ که هر جلدی با اندازه نصف
 شاهنامه است چاپ شده از (ب) دو جلد
 از (ب) یک جلد از (ض) یک جلد از (ض)
 یک جلد از (ح) یک جلد از (ذ) یک جلد
 و از (ث) یک جلد چاپ شده است امیدوار
 بخدا هستم که خداوند توفیق بدهد باین
 مرد شریف و عمرش را طولانی کند و از
 عمر من (خداوند) میدانی که راضی هستم
 از عمر من بردارد و باو بدهد (میرا شرفی -
 انشاء الله) که اساس ملت ایران را استوار
 کند و این مرد که از دست ایران می رود
 بعد از ۱۲۰ سال این خدمت را بملت ایران
 انجام داده باشد. (احسن)
نایب رئیس - آقای بهادری
بهادری - مقام علمی جناب آقای

دهخدا مورد تصدیق تمام آقایان نمایندگان
 و تمام مردم ایران است و مطالبی که اینجا
 گفته شد مقصود این بود که یک کاری بکنیم
 که فرهنگ دهخدا مورد استفاده علماء و
 فرهنگیان قرار بگیرد و نظر دیگری نبوده
 و پیشنهادی را که جناب آقای مکی دادند
 بنده قبول میکنم بسیار پیشنهاد خوبی است
 قبلا هم به عرض رسانده ترتیب اینکار را ما
 در هیئت رئیسه به نحو احسن میدهیم و نظرا
 جناب آقای ملک مدنی هم همین بود از نظریه
 ایشان هم فکر میکنم که همیشه نسبت به فرهنگ
 علاقه دارند و مقصدشان هم برای ترویج و
 پیشرفت فرهنگ بوده و باینده هم توافق
 فرموده بودند منتهی جناب آقای رئیس هم
 اجازه فرمودند بنده توضیح بدهم که مادر
 هیئت رئیسه حل خواهیم کرد و مطلب اینجا
 نمیرسد جناب آقای دکتر بقائی هم که
 راجع به موجودی فرهنگ دهخدا فرمودند
 الان صورتش اینجا حاضر است اگر اجازه
 میفرمائید برای آقایان بخوانم (چند نفر از
 نمایندگان - برایشان بفرستید) خیلی خوب
 میفرستید خدمتشان و سایر آقایان هم اگر
 لازم داشته باشند حضورشان تقدیم میکنم
نایب رئیس - پیشنهاد آقای مکی
 یکمرتبه دیگر قرائت میشود بعد رای
 می گیریم.
 (شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی -
 پیشنهاد می نمایم تبصره ذیل اضافه شود .
 تبصره - به هیئت رئیسه مجلس شورای ملی
 اختیار داد میشود که درباره توزیع فرهنگ
 دهخدا هر قسم که تصمیم گرفته عمل شود .
 حسین مکی
نایب رئیس - آقایانی که موافقت
 با پیشنهاد آقای مکی قیام فرمایند (اکثر
 برخاستند) تصویب شد پیشنهاد دیگری نیست
 بماده چهارم رای می گیریم آقایانی که
 موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند)
 تصویب شد .

۳- تعیین موقع و دستور
جلسه بعد - ختم جلسه
نایب رئیس - با اجازه آقایان جلسه
 را ختم میکنم فقط استدعائی که دارم
 بعضی از شب که اعضای کمیسیون لفت را
 انتخاب نکرده اند شعبه ها را تشکیل بدهند
 و زودتر انتخاب بکنند .
 (یکساعت بعد از ظهر جلسه
 ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی -
محمد ذوالفقاری